

Dirshu
דרשו' ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבת מלכתא

כתיבה וחתימה טובה

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 500

פנינים לפרשת נצבים וראש השנה פ"ו

אמרתי פעם מוסר לבחורים, וראיתי שיש אחד שיושב ובולע בשקיקה כל מילה, ממש ניכר היה שהדברים חודרים ללבו. לאחר שסיימתי את דברי, בעת שיצאו החוצה הוא פנה לחבר שצעד לצדו ואמר לו "שמעת מה הרב אמר? הוא ממש דיבר עליך"...

הגאון הצדיק, ליבם של ישראל, רבי שמעון גלאי שליט"א בשיחה מיוחדת לקראת ראש השנה עם נאמן ביתו איש 'דרשו' הרה"ג ר' בנימין שליטא ועם עורך 'לקראת שבת' הרב יעקב א. לוסטיגמן

ומשתדל לסדר כל מה שאפשר על מנת שכתב האישום שיוגש נגדו יהיה קטן ומצומצם ככל האפשר.
מי שרק יושב בביתו ומספר לכולם כמה הוא פוחד מהמשפט המצפה לו, לשוטה ייחשב!
הדבר הראשון שהקב"ה רוצה מאתנו, זה שנראה לנו שאנחנו מבינים שהוא מדבר אלינו. "קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי", לפתוח את הדלת, לענות לטלפון, אנחנו פה, אנחנו רוצים לעשות רצונך, אנחנו לא סתם מצטנפים באימה וחרדה וממשיכים לחיות בטעות. הייתי לא מזמן ב'לב לאחים', ילד בן 12 בא לבקש ממני ברכה. איזו ברכה הוא מבקש? לא להיות עשיר או להצליח בעניינים גשמיים...

לקראת ראש השנה ביקשנו להתקבל לשיחה מיוחדת אצל הגאון הצדיק, ליבם של ישראל, רבי שמעון גלאי שליט"א, כדי לחזק ברכיים כושלות ולעורר לבבות נרדמים לקראת יום הדין - עורך הגליון הרב יעקב א. לוסטיגמן, ואיש 'דרשו' הרה"ג ר' בנימין שליטא - נאמן ביתו והמשמש בקודש אצל הרב.
ראש השנה מתקרב והציבור רוצה לשמוע דברי חיזוק והתעוררות, נשמח אם הרב יוכל לכוון אותנו בראש ובראשונה, כיצד צריך יהודי לגשת לכל העניין הזה של ראש השנה והימים הנוראים.
צריכה להיות הסתכלות אמיתית על ההכנות איך מתכוננים לראש השנה. קודם כל צריך לדעת שכל דבר רוחני אנחנו צריכים ללמוד מהדברים הגשמיים בעולם שאנחנו חיים בו. דברים רוחניים קשה לנו להבין ולתפוס בשכלנו. אנחנו יודעים שיש דין ושכל אחד נשפט על מעשיו, אבל מה צריכים לעשות בשביל זה? לפחד???
אם הפחד מביא תוצאות, ניחא. יש בו תועלת. אבל בדרך כלל הפחד שמקובל בקרב אנשים, זה פחד משתק. במקום לעורר, הוא משתק את האדם ומונע ממנו לעשות פעולה כלשהי בכיוון הנכון. אין שום משמעות לפחד כזה, הוא לא מביא שום תועלת, זה לא מה שהקב"ה רוצה מאתנו!

אבל אם נתבונן מה קורה לפני משפט גשמי, נוכל להבין מה אנחנו צריכים לעשות. לפני משפט שנערך לאדם כאן בעולם הזה, הוא לוקח עורך דין טוב ככל שתשיג ידו, ועושה הכל כדי להפך בזכותו. הוא מתאמץ לתקן את מעשיו באופן שימנע את החמרת הענישה,

"אני מבקש שהרב יברך אותי שההורים לא יפריעו לי ללמוד תורה", כך היו דבריו. ילד נוסף ביקש "שהרב יברך אותי שאוכל ללכת לשיבה".

אני מדבר על ילדים מבתי שבהם לא שומרים שבת! מאיפה זה בא? מאיפה השאיפות האלו ללמוד וללכת לשיבה? הוא לא שמע את זה מאבא שלו, הוא לא ראה את זה אצל אמא שלו. הוא שמע את זה מהרצון הפנימי שלו, מה'קול דודי דופק', הרצון הפנימי של נשמה יהודית, הנשמה האלוקית שבתוכו, זה מה שבאמת היא רוצה. אם אצל מי שלא גדל על ברכי חכמים ולא התחנך באהלה של תורה, כך, אנו שנמצאים בסביבה שומרת תורה ומצוות, בחברת לומדי תורה, על אחת כמה וכמה שאנחנו מחויבים לשמוע את ה'קול דודי' הזה ולענות לו, להרים את הטלפון!

אבל צריכים לדעת שכמו שיש התעוררות, לפעמים הניסיונות דווקא יותר גדולים בימים האלה, כי כשאדם מתעורר לטוב, בא היצר הרע ועושה את השליחות שלו. לכן לפעמים רואים שדווקא באלול מגיעים ניסיונות גדולים יותר מכל השנה, רואים את זה בעיניים, פעמים רבות! חשוב לדעת שזה מגיע מהתגברות הטוב, והידיעה הזאת עוזרת ומסייעת להתגבר בכל זאת על הניסיונות הללו.

יבוא אדם ויאמר מה לעשות שאני באמת משותק מפחד? הרב אומר שצריכים להתעורר להשתפר, להתגבר על היצר, אבל הוא כל כך רחוק, כל כך הרבה חטא ופשע, מה יעזור עכשיו שהוא ירצה להשתפר? כדי להשתפר הוא צריך לעשות כאלו שינויים גדולים ועצומים שזה בלתי אפשרי כמעט...

הוא אשר אמרתי, לעשות שינויים גדולים זה חשוב, אבל מה שהקב"ה רוצה מאתנו באלול, זה להראות לו שאנחנו פותחים את הדלת. שאנחנו מתחילים תהליך של שינוי וחזרה למוטב.

זה יכול להתחולל בדברים היומיומיים, הפשוטים. כשאוכלים תפוח צריכים לברך, להשקיע קצת יותר בברכה, לחשוב על מה אנחנו מברכים למי אנחנו מברכים. כשמתפללים, להשקיע קצת יותר מחשבה לפני מי אנחנו מתפללים. וכך בכל פעולה, לתת קצת יותר מחשבה.

אפילו אם השינוי הזה הוא קטן, ואפילו אם הוא לא כל הזמן, אלא רק כמה פעמים ביום, יש לו משמעות! אנחנו אף פעם לא יכולים לדעת איזה מעשה טוב יהיה זה שיכריע את הדין שלנו לכף זכות ואפילו את כל עם ישראל וכל העולם כולו אפשר להכריע לכף זכות במעשה טוב אחד.

ידוע המעשה מרבי חיים שמואלביץ, אולי אתם יודעים אותו טוב יותר ממני, על אותה אשה עגונה שהיתה במקלט במלחמה כשהערבים הטילו פגזים בלי סוף. היא אמרה שהיא מוחלת וסולחת לבעלה על כל השנים שהשאיר אותה עגונה בבדידותה, ובלבד שהקב"ה ירחם על עמו ישראל - כמה רחמי שמים עוררה אותה

אשה בדיבורים נפלאים אלו.

כולנו חיים בזכות כלל ישראל ובזכות כל יחיד ויחיד. לכל מעשה טוב, לכל מעשה טוב! אפילו אם הוא מאוד קטן ואפילו אם חד פעמי - יש לו משמעות עצומה.

כתוב "ראה אנכי נותן לפניכם היום", לפניכם זה כללי - לשון רבים, אבל ה'כלי יקר' אומר לכל אחד יש את ה'ראה' הפרטי שלו. תראה מה אתה באופן אישי יכול לעשות, ותדע שיש לך אפשרות שהפעולה האישית שלך תשפיע על כל הבריאה כולה. היאוש הזה שאתם מתארים בשאלה, הוא שורש כל הרע. כל הבעיות ברוחניות, מגיעות מתוך יאוש.

הדברים הנפלאים שהרב אומר מכוונים יותר לחודש אלול, אבל השיחה תתפרסם בעז"ה ממש לפני ראש השנה, אולי יאמרו הקוראים שזה מאוחר מדי, חבל שלא קראו את השיחה הזאת כמה ימים קודם כשעוד היה זמן להשתנות...

"חס ושלום, אין דבר כזה מאוחר מדי! אסור לומר זאת משתי סיבות: קודם כל כי אנחנו לא משפרים את מעשינו רק בגלל שיש דין, וכי אחרי שנגמר הדין לא צריכים להשתפר? וכי אחרי ראש השנה המעשים שעושים אינם משפיעים שפע רוחני ממרום על העושה אותם? הרי אדם נידון בכל יום, נכון שבראש השנה יש דין כללי, אבל בכל יום יש דין פרטי לאותו יום, וכל מעשה טוב משפיע.

"הסיבה השניה היא שאפשר לבטל את הדין, קרע רוע גזר דינו נאמר על דין שכבר נגזר! ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה, אדרבה, מי שנידון כבר ואולי לא יצא זכאי בדין, עליו להתחזק שבעתים במעשים טובים.

המדרש בפרשת נשא, אומר שלעתיד לבוא הקב"ה עושה סעודה לצדיקים, הצדיקים אומרים לקב"ה אי אפשר שהחתן יושב בסעודה בלי הבעל הבית, והקב"ה אומר להם אתם צודקים, בסדר, אני אבוא לשבת אתכם, למה? כי "אחותי כלה", התאחיתם לי בגלות - התחברתם אלי. מה אומר הפסוק הלאה בשיר השירים? "אכלתי יערי עם דבשי", שהעריצים עצמכם למיתה ולמדתם תורה המתוקה כדבש!

מה זה מיתה? אפשר למות פעם אחת, מי שמת כבר לא יכול ללמוד תורה. מה הפשט העריתם עצמכם למיתה ולמדתם תורה? זה הרעיון של 'עליך הורגנו כל היום', כי אדם שמתגבר על יצרו ועל תאוותיו הגשמיות, ממית חלק כלשהו בעצמו, זה הרעיון של 'ממית עצמו באהלה של תורה'. הוא הורג חלקים מהגשמיות שלו.

וזה התפקיד שלנו, להעלות עצמנו למיתה, לקחת עוד ועוד חלקים גשמיים ולהפוך אותם לרוחניים. כל אחד יקבל על עצמו קבלה טובה, אפילו דברים קטנים, למשל אחד שמקבל על עצמו שמדי שבת בסעודת שבת הוא לומד הלכות שבת עם המשפחה. מה הפשט במעשה הזה? הוא מראה לקב"ה אני רוצה להיות טוב, אני

כל הפרטים על 'תקנת השבים' ע"י גדולי הפוסקים שליט"א

שלושת ההידורים המושלמים ב"השבה מאהבה":

1. **נוסח ההשבה** - מוסיפים תנאים להעמדת הצדדים בשלימות, הנוסח זכה לכינוי 'הנוסח המהודר', ואושר ע"י גדולי הפוסקים כמושלם ומהודר לכל הדעות.
2. **איתנות הגמ"ח** - גמ"ח גדול, בעמותה מסודרת המפוקחת ע"י משרד רו"ח, לשמירה על הכסף עד להשבתו.
3. **דרך הזיכוי** - מזכים במזומן אפילו כנגד אשראי, תשלומים, או העברות בנקאיות.

נדירים פלוס < השבה מאהבה - או בקו ההשבה 0799697538

באשראי או במענה אנושי.

אפשרות נוספת: לְיָצוֹת לנגזל והכסף יהיה שמור בביטחון בגמ"ח, וישמש להלוואות בלבד, וכך יזכה להחזיר לנגזל כשימצא הנגזל או כשיבוא אליהו ויברר למי שייך הממון. כך חידשו והמליצו פוסקים רבים, אך יש שפקפקו אם מועיל, ב"השבה מאהבה" סלל בס"ד דרך מהודרת לכל השיטות.

3 | **Dirshu**
דירשו ר' יצחק
סניף תל אביב
פרשת נציבים וראש השנה פ"ו | יו"ל ע"י 'דרשו' - קרו עולמית לחיזוק ועידוד לימוד התורה | 02-560-9000 | LS@dirshu.co.il

המהפכה השקטה מתפרצת בעוצמה - לומדים ונבחנים 'קדשים'

אחרי חמש שנים שבהן מסלול המלגות על מבחני 'הדף היומי' במסגרת תוכנית 'קנין תורה' ב'דרשו' היה סגור למצטרפים חדשים, מודיעה הנהלת דרשו על מועד כניסה למבחנים במלגות - החל מתחילת מסכת זבחים • מבחן כניסה למלגות גם בדף היומי בהלכה עם תחילת לימוד סימן שכ"ח • מבחן נוסף מיוחד בז' תשרי בתכנית 'קנין תורה' הדף היומי

הביאור הנפלא 'ביאורים ומוספים' מבית 'דרשו', מאות אלפי נבחני דף היומי בהלכה' על המשנה ברורה לאורך שני עשורים, הדפסה מיוחדת של כל ספרי החפץ חיים, מסעות הקודש לראדן בראשות ובהשתתפות מרגן ורבנן גדולי ומאורי הדור זצוק"ל ויבלחט"א רבותינו שליט"א אשר חיים עמנו פה היום - המעצמה התורנית הצועדת לאורו של מרנא החפץ חיים.

מידי שנה, לקראת יום היא"צ של רבנו החפץ חיים, מתקיימת ביוזמת 'דרשו' פעילות חינוכית ענפה העוסקת במשנתו של הסבא קדישא במאות רבות של מוסדות חינוך בעולם היהודי, פעילות המגיעה למעלה ממיליון תלמידים ותלמידות כ"י.

השנה, הופקה יחידת תוכן מושקעת וחסרת תקדים בה חברו להם יחדיו שני ערכים מרכזיים בתורתו ומורשתו של מרנא החפץ חיים: הבנת הבסיס של הלכות עירובין לקראת תחילת לימוד חלק ד' של ה'משנה ברורה' במסגרת 'הדף היומי בהלכה', לצד מקבץ סיטואציות המתארות את חשיבות לימוד וידעת הלכות עירובין, באופן המציג וממחיש את המצבים בהם עלול יהודי להיתקל בשאלות הנוגעות להלכות אלו.

לקבלת עותק התכנית ניתן לפנות באימייל בכתובת b025609000@gmail.com

פעילות זו חשובה על מנת לסייע לדור הצעיר להבין ולו במעט את שיעור קומתו של אותו צדיק, ולזכות ללימוד מדרכיו ומאורחותיו הנעלים, ולהיות דבקים בלימוד ההלכה - לחיות כיהודים.

אחרי שנים שבהן לימוד המסכתות שבסדר 'קדשים' הפך אט אט לרווח יותר ויותר, רבבות אלפי בית ישראל מתחילים ללימוד במסגרת הדף היומי את מסכת 'זבחים' הפותחת את סדר 'קדשים' ובדרשו נערכים לאלפי נבחנים - עם ההודעה על אפשרות כניסה למבחנים במלגות עם תחילת לימוד סדר קדשים.

'דרשו' יזם ומארגן סדרה של שיעורי פתיחה ללימוד סדר קדשים, השיעורים יתקיימו ע"י מרגן הגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א ומרגן הגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א בערים בני ברק, ירושלים ומודיעין עילית, פרטים יפורסמו בהמשך.

באופן חריג, מבחן הכניסה לתוכנית מבחני הדף היומי יתקיים לא רק במוקדי הבחינה של יום שישי כמידי חודש, אלא גם ביום שני ז' תשרי ביותר מ-500 מוקדי הבחינה של 'דרשו' בכולל'. זאת, בנוסף למבחן שיתקיים במוקדי הבחינה של יום שישי, י"א תשרי. המבחן יהיה על דפים ב' - י"ז, ממסכת זבחים.

הדף היומי בהלכה

במקביל הנהלת 'דרשו' מודיעה כי המבחן הקרוב ב'דף היומי בהלכה' שייערך בעז"ה בחודש תשרי הבעל"ט, יהיה מבחן כניסה שיאפשר הצטרפות למסלול המלגות במבחני 'הדף היומי בהלכה'.

המבחן ייערך בעז"ה על סימן שכ"ח ב'משנה ברורה' - הלכות חולה בשבת, שנלמד במסגרת 'הדף היומי בהלכה' בחודש אלול - ביום שני ז' תשרי ב-500 מוקדי הבחינה של 'דרשו' בכולל', ובכל מוקדי הבחינה של 'דרשו' ביום שישי, י"א תשרי.

לכבוד יומא דהילולא של מרנא ה'חפץ חיים' המתקרב, זה הזמן לקבל על עצמנו לימוד יומיומי של 'משנה ברורה', כולל חזרה ושינון ואף עמידה בכור המבחן מדי חודש בחודשו בעזרת ה'.

'מתניתין דמר קא מתנינא' שליח מיוחד יעלה לציון הק' ויעתיר בעד כל הלומדים והמצטרפים, שמות ניתן להעביר באמצעות עמדות נדרים פלוס, טופס 'דרשו'.

יארציט מרנא החפץ - התכנית החינוכית

ההפצה הכלל עולמית של ה'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו' עם

חדשים

לראשונה מבית 'דרשו' לרגל תחילת סדר 'קדשים' בתכנית 'קנין תורה' דף היומי בבלי

התכנית נפתחת לקבלת מלגות!

אחרי חמש שנים שבהן מסלול המלגות על מבחני 'הדף היומי' במסגרת תוכנית 'קנין תורה' ב'דרשו' היה סגור למצטרפים חדשים, מועד כניסה למלגות חדש - החל מתחילת מסכת 'זבחים'.

מבחנים גם במוקדי דרשו בכולל!

מבחן הכניסה לתוכנית יתקיים לא רק במוקדי הבחינה של יום שישי כמידי חודש, אלא גם ביום שני ז' תשרי ב-500 מוקדי הבחינה של 'דרשו בכולל'.

שיעורי פתיחה ללימוד סדר קדשים!

ע"י מרנן ורבנן, מרן הגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א ומרן הגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א בערים בני ברק, ירושלים ומודיעין עילית.

כן! גם אתה מתחיל 'זבחים' מתחילים מסכת זבחים ביום שלישי, כ"ג באלול

נבחנים במוקדי הבחינה על הדפים ב. - יז: נכנסים למסלול המלגות של התכנית

בסיום הש"ס הקרב ובא תרגיש 'מחותן' יחד עם כל המסיימים!

רשימת מוקדי הבחינה מופיעים בכל עמדות 'נדרים פלוס' לפרטים: מוקד 'דרשו' 02-560-9000

כמה אהוב וחביב היה עליו הסידור הלזה, אבל מצוות כיבוד אב עלתה על כל הרגשות הצורבות ביותר, הוא לא דיבר מילה אחת, כתב את שמו בדף האחורי וציין את התאריך בו מסר לאותו רב

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על שלטון עצמי מוחלט, ככלי בסיסי להמלכת הקב"ה על העולם ועל האדם

"אתם נצבים היום כלכם לפני ד'" (דברים כ"ט, ט')

לפני שנתיים הלך לעולמו בארה"ב הרב יצחק מאיר דנציגר ז"ל, יהודי זקן ושבע ימים, שעל אף שכל חייו עמל פרנסתו היה בקי בש"ס ורמב"ם ובכל המדרשים.

ובמסכת אחת ידע אותה בעל פה 'על הלשון', מסכת סנהדרין! מדוע מסכת סנהדרין? בימי מלחמת העולם השנייה הצטרף יצחק מאיר הבחור הצעיר להילחם יחד עם הפרטיזנים, לא היה זה פשוט כלל וכלל, גם הסיכונים הרבים, ותנאי המחיה הקשים, אבל מעל הכל שנאתם ליהודים לא היתה קטנה, והיה צריך הרבה תפילות בכל יום לעבור את היום עם חבריו הפרטיזנים בשלום. שם אל מעבה היער הצליח ליטול עמו מסכת סנהדרין. ארבע שנים חי את חייו עם הפרטיזנים, בארבע שנים אלו מצא את מנוח חייו במסכת שאותה נשא עמו, מסכת סנהדרין. למד ושנה ושילש פעם אחר פעם, עד שרכש את המסכת ועד סוף ימיו היא היתה שגורה על לשונו אותו באות.

בשהותו שם כתב לעצמו מתוך הזיכרון סידור, סידור עם כל התפילות לימי החול לשבתות וימים טובים, הכל בקצרה, בקטן ובכתב יד מופלא. המפליא שגם אותם חלקים בתפילה אותם רבים אומרים רק כשיש להם זמן... ובדרך כלל אין להם... פרשת העקידה וכל הנלווה, פרשת הקרבנות וכל הנלווה, כגוונא ורזא דשבת שהם מילים ארמיות קשות בלשונו של הזוהר הק' - רבי יצחק מאיר לא דילג על אף אחת מתפילות אלו, הכל נכתב מתוך הזיכרון.

בשנת תש"ד חולצו 1,500 איש מאותם לוחמים והועברו לחוף מבטחים בארה"ב. אמנם, הנשיא רוזוולט לא הסכים לקבל אותם ונתן להם משכן באי בין ארה"ב לקנדה, משם היה אסור להם לצאת ולבא, התנאים היו לא פשוטים כלל, והוא ר' יצחק מאיר הצעיר שניצל יחד עם אביו, דאג לכל מחסורו של אביו.

וועד ההצלה הורשה להיכנס למחנה שבאי ורבנים אמריקאים היו באים ויוצאים ומנסים להפיח טללי חיים על הפליטים האומללים, ניגש יצחק מאיר לאחד הרבנים ואמר לו שאביו אינו מוכן להכניס לפיו מאכל שאינו כשר לחלוטין. בעת יציאתם לכאן נשא עמו שני סלי מזון, סיפר, אך הם אזלו וחלילה אביו לא יחזיק מעמד וילך לעולמו מרעב ותת תזונה.

אותו רב החל דואג לו למזון כראוי, ואט אט התאושש אביו, משנעמד

לאחר מספר שבועות על רגליו הוא קרא לרב ואמר לו שהוא חייב לו תשלום על המזון שדאג לו, ועל שהשיב אותו לחיים. אמנם אין לו כסף בידו, אבל מתנה קטנה הוא רוצה להעניק לו והוא העניק לו את הסידור שכתב בנו בתמצית ליבו ביערות הפרטיזנים.

לר' יצחק מאיר חרה מאוד מאוד, סידור זה הושקע בו מאמץ גדול ונורא, הוא היה המפלט שלו לשוחח עם אלוהים בזמנים הקשים ביותר, כמה אהוב וחביב היה עליו הסידור הלזה, אבל מצוות כיבוד אב עלתה על כל הרגשות הצורבות ביותר, הוא לא דיבר מילה אחת, משהתבקש ע"י אביו לתת לאותו רב כהכרת הטוב, כתב את שמו בדף האחורי וציין את התאריך בו מסר לאותו רב - 'יט אב'.

מאז שהלך אביו לעולמו ניסה ר' יצחק מאיר בכל דרך לאתר מי היה אותו רב שנמסר לידו הסידור וביקש לגאול אותו, אך לא הצליח, בכל כוחו ניסה, נושא הסידור היה אחד הנושאים המדוברים בבית, כולם היו דרוכים למצוא את הסידור, אבל לפני שנתיים הלך ר' יצחק מאיר לעולמו והסידור לא שב לידו.

נמצאה האבדה

לפני חודשיים כלתו של ר' יצחק מאיר מקבלת טלפון מאחיינית שלה, היא שואלת אותה היות ואת בת למשפחת דנציגר אולי יש לך קשר ליהודי בשם יצחק מאיר דנציגר? והיא הלה שואלת מיד, האם מצאתם סידור שלו? והתשובה היתה חיובית, "סבי קיבל את הסידור והוא עבר אלינו, לא חשבנו שניתן לאתר יהודי זה.

הם בקשו לצלם את הסידור לפני שהם מחזירים אותו למשפחה,

מדוע אותו סידור שלמעשה היה מתחת לאפו, אצל אנשים שהיו אמורים לקלוט שזה הוא בעל הסידור, וכל חייו מבקש למצוא אותו, לא זכה לקבלו? ורק אחרי מותו הסידור המופלא חוזר לבני משפחתו?

יעשן אף ה' וקנאתו, ומחה את שמו תחת השמים... להיכן נעלמה
הסלחנות האמורה בהקדמת דברי משה?
הנה ראש השנה הוא יום המלכת הקב"ה, הנושא טעון, איפה אני
נמצא במערכת ההמלכה? מה בדיוק התפקיד שלי הפרטי בהמלכת
מלך מלכי המלכים?

ראש השנה נאמר בו "זה היום תחילת מעשיך זיכרון ליום ראשון"
היום הראשון המדובר אינו יום הראשון לבריאה שזה היה בכ"ה
אלול, אלא יום בריאת האדם, כשברא הקב"ה את האדם, נתן בידו
את השליטה על העולם כולו, וציוה אותו דבר אחד, "לא לאכול מעץ
הדעת" לא נכנס לסודות הציווי שאין לנו בהם יד ורע, אבל היה כאן
הוראה אחת, אם הנך שולט על העולם אתה חייב לעמוד בניסיון
ולשלוט קודם כל על עצמך!

ולכן כשמתארת התורה כיצד היה נראה העץ בעיני חוה נאמר:
"וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֹאמַר הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ
לְהַשְׂכִּיל" מתואר כאן עץ שיש בו הכל, את כל התאוות והתועלות
כאחד, אומר לו הקב"ה מול העץ הזה תלמד להתגבר, לשלוט, כי רק
מי ששולט על עצמו מקבל שליטה על העולם.

לשלוט על עצמו פירושו שבכל מצב בו אנו עומדים, בעת שמחה
ובעת צרה, בעת שאנו מתפרנסים בכבוד ובעת שהפרוטה אינה
מצויה בכיסנו, בזמנים שאנו יכולים ללכת לכל מקום שמתחשק
לנו, ובזמנים שסוגרים אותנו בבית, אנחנו והילדים הקטנים חסרי
המעש שלנו... ושם תגלה שליטה, שם תראה איך הנך יכול להפוך
כל עקוב למישור, כל קושי לעלייה, תגלה מלכות בדברים הקטנים
והמרגיזים, בכך תגלה שאתה כדמות יוצרך!!!

סיבת ההצלחה

נבין מעתה, מדוע הקב"ה כל כך מתייחס למי ששולט, חז"ל גילו:
'אמר רבי אילעא אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את

הסידור הוחזר לבנו של רי"מ ביום י"ט אב תשפ"ה, משפתחו את
הסידור גילו את התאריך של אותו יום כתוב בסידור, יום בו מסר את
הסידור לידי הרב...

את הסיפור סיפר לי ראש הכולל הגאון רבי יחיאל נוביק שליט"א,
ואז הוציא לי מכיסו כריך דפים כרוכים בספירלה, והוא קיבל מבנו
של ר' יצחק מאיר צילום של הסידור, מפליא ומרגש לראות כיצד
בחור צעיר הנאבק על חיו, חי חיים בתת תנאים, וכותב סידור בכתב
נפלא משרטט שורות, והכל נכתב בטוב טעם, אפילו כריכת בד
עשה לסידור. עם הדפדוף המרגש בדפי הסידור אנו מוצאים שם
בדף אחד דמעה עבה, "בתפילת אב הרחמים". כפי שיראו הקוראים
הנכבדים בצילומים המצורפים.

רבים מקוראי הסיפור יעלה להם שאלה בראשם, ר' יצחק מאיר
שתה את כוס התרעלה ויכול היה לעשות 'וי' גדול על התקופה
הזאת, מי שרוכש מסכת סנהדרין מילה במילה בתוך התופת
הנוראה, תחת עיני הפרטיזנים שמאוד לא אהבו יהודים, הוא כתב
סידור מפליא בתנאים שהיו לו הוא עשה זאת הכי מהודר שניתן
לחשוב, הוא עמד בגאון במצוות כיבוד אב ומסר את היקר לו למי
שאביו רוצה להכיר לו טובה.

מדוע אותו סידור שלמעשה היה מתחת לאפו, אצל אנשים שהיו
אמורים לקלוט שזה הוא בעל הסידור, וכל חייו מבקש למצוא
אותו, לא זכה לקבלו? ורק אחרי מותו הסידור המופלא חוזר לבני
משפחתו?

כתר מלוכה

כשאנו עומדים בימי הדין מבקשים זכויות באמת ניתן לקבל מבט
יותר אמתי לחיים ולהבין ולהפנים, ונקדים בפרשתינו פותחת
התורה:

אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי ד'... רש"י מביא במקום "למה נסמכה
פרשת אתם נצבים לקלות, לפי ששמעו ישראל מאה קלות
חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם, ואמרו מי
יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה
הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימין לפניו"
דברי רש"י צרכים ביאור האם כוונת משה לומר שחלילה הקב"ה
סתם מאיים? ברור שאסור לומר כן, והדברים ארוכים ואין כאן
המקום לפרטם, ובכל זאת מבואר במילת נצבים מסר של סלחנות
ווייתור.

ומה גדולה התמיה כשממשיכים לקרוא את הפסוקים:

פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ שְׁבֵט אֲשֶׁר לָבָּבוּ פְּנֵה הַיּוֹם
יָמַעַם ה' אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי הָגוֹיִם הָהֵם פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֶׁרֶשׁ
פָּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֵּאת וְהִתְבָּרַךְ
בְּלָבָבוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהוָה לִי כִּי בִשְׁרָרוֹת לָבִי אֶלָּל: לִמְעַן סְפוֹת הַרְוֶה
אֶת הַצְמָאָה: לֹא יֵאבֶה ה' סֵלֶת לוֹ כִּי אֲזַי יַעֲשֶׂן אֶף ה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ
הַהוּא וְרִבְצָה בוֹ כָּל הָאֱלֹהִים הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה ה' אֶת שְׁמוֹ
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: "... הדברים נוראים ואיומים, אין סליחה אין מחילה,
והלשונות הנאמרים כאן כלפי היחס של ה' הם נוראים ממש, כי אז

עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על בלימה' (חולין פט ע"א) היתכן? אדם בלם בשעת מריבה וכל העולם עומד עליו? מדוע? והתשובה כי הקב"ה ברא את העולם כולו כדי להיטב אתנו, המלכות היא ההטבה, כל מה שעלינו לעשות זה להתחבר למלכות, אם אני קשור למלכות, אם יכול אני להתעלות מעל רצונותי, תאוות הנקם היא נוראה כשהיא פורצת, וכעת בשעת מריבה התאוה הזאת מתגברת בי יותר שאת ובייטר עוז, אם אבלום אני מלך, אם אני מלך אני מחובר אל עצמי האמתי, אל מי שאני באמת - זה שחקוק מתחת לכסא הכבוד, משם אני משפיע מלכות על העולם, אני נותן עוז.

ספרו למרן הגרמ"י ליפקוביץ זצוק"ל, על אותו אבא לנער בר מצוה שבנו היה צריך לעלות בתורה בשבת פרשת יתרו הוא ניגש לגבאי חצי שנה קודם לכן וביקש לעדכן אותו שבאותו שבת בנו יקרא את הפרשה, הלה הסכים, אך היות והיה זה תקופה ארוכה מאוד לפני אותה שבת הגבאי לא כתב זאת ביומנו, והדבר נשכח ממנו. מספר חודשים לאחר מכן ניגש אליו מתפלל אחר ובקש שבנו יקרא בשבת יתרו, הסכים הגבאי ורשם לפניו, רק חודש ימים לפני אותה שבת גילה את הבעיה, הוא שוחח עם שני ההורים, והראשון אמר מיד, בני יותר ויקרא את פרשת משפטים על אף שהוא כבר מוכן עם פרשת יתרו. וכך היה.

עברו ארבע שנים ואם אותו בחור חלתה במחלה קשה מאוד, היא אושפזה במצב קשה והרופאים הרימו ידיים ממצבה, בשבוע אחד, פרשת משפטים, אושפז באותו בית חולים אחד מגדולי הדור, והיות והוזקק לניתוח מסובך מקורביו הטיסו פרופסור גדול מארה"ב שיטפל בו, ביום שישי התעניינו מי יוכל לקרוא לגדול בתורה, בחור זה היה בתורנות אצל אמו באותה שבת, והיות ואת פרשת משפטים קרא בבר מצוה והיה מוכן היטב נתן את הסכמתו לקרוא.

משסיים את קריאתו שמצאה חן בעיני אותו גדול, שאלו מה הוא עושה במקום והוא סיפר על אמו הנמצאת במצבה הקשה והרופאים נואשים הימנה. מיד שלח אותו גדול לקרוא לפרופסור שהוזמן עבורו, ובקשו לבדוק ולטפל באותה אשה, הלה בדק את התיק וגילה שלא קבלה את התרופות הנכונות. הוא החליף לה את כל מערכת התרופות, ולאחר מספר ימים קמה ועמדה על רגליה.

ענה ואמר מרן הגרמ"י, אין ספק שמה שזכתה האם לרפואה הוא משום שבעלה ובנה נהגו בהנהגת "המעביר על מידותיו".

זה שהקב"ה סיבב את כל הישועה דוקא בגלל אותה קריאה ששינן עם קשיים, הווי אומר שזאת סיבת ההצלה.

שליטה עצמית

בפרשת בן סורר ומורה, מצווה התורה לקחת נער צעיר בן שלש עשרה ולהוציא אותו לבית הסקילה על כלום! על אכילה ושתייה מופרזת... אומרים חז"ל (סנהדרין עב.) בן סורר ומורה נהרג על שם סופו, הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו ומבקש

לימודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות, אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב: הדברים זועקים, הלא גם אם ילסטם את הבריות וירצח אותם נפש מיתתו תהיה סייף ולא סקילה, ועוד תמיהות רבות.

אך כבר אמרו חז"ל בן סורר לא היה ולא יהיה, אלא דרוש וקבל שכר, אמר מרן הגר"ש אלישיב תדרוש להבין את המסר ותדע כיצד לחיות, התורה מעבירה כאן מסר ברור, יש כאן נער שסולל דרך של חוסר שליטה עצמית, הוא דורש את שלו ואם לא מוצא הוא ילך עד הקצה העקר ישיג את מבוקשו, כזה אחד אין להקב"ה חפץ בו, אין לו תקווה ממנו.

נבין מכאן את עניין הפרשה, הפתיחה של "אתם נצבים" אכן באה להבהיר לעם ישראל שבכל מצב אליו היהודי הגיע אל לו להתייחס, ואל לו ליפול לפחדים, כי יש תשובה בעולם, והתשובה מנקה את האדם לחלוטין, צריך רק להתייבב עם הפנים להקב"ה וכדברי השערי תשובה שהינו "מתייבב על דרך טובה" וזהו הכוח להתקבל בזרעות פתוחות אצל אבינו מלכינו.

ואמנם, זאת זועקת התורה "פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ שְׁבֵט אֲשֶׁר לְבָבוֹ פִּנָּה הַיּוֹם מֵעַם ה'... פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרָה רָאשׁ וְלַעֲנָה: במה זה מתבטא?: וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֵּאת וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהִי לִי כִּי בְשִׁרְרוֹת לִבִּי אֵלַךְ..." כלומר, אני מצפצף גם על העונשים הבאים משמים, אני אלך בשרירות ליבי, הרצונות שלי והתאוות שלי עומדים בראש וציווי ה' שימתניו בתור... כל זה "לִמְעַן סְפוֹת הָרָחֵק אֶת הַצִּמְאָה" כלומר שכל כיוון החיים זה מילוי הסיפוקים והתאוות.

או אז: "לֹא יֵאָבֶה ה' סֵלַח לוֹ כִּי אֲזַיְעֲשֵׁן אִף ה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וְרִבְצָה בּוֹ כָּל הָאֱלֹהִים הַפְּתוּבָה בְּסִפְרָה הָאֵה וּמִחָה ה' אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:..." לאדם כזה אין תקנה, הוא לא מיישם את תיו האל"ף של תכלית היצירה.

רבותי, אינני מנסה להיות עורך דין של הרבש"ע, אבל יש לי תחושה למה לא גילה ר' יצחק מאיר את הסיפור עד סוף ימיו... כשעלה רבי יצחק מאיר למרום ועמד בפני ב"ד של מעלה, הוא לא היה צריך לדבר הרבה, הוא הגיש צילום של הסיפור הפלא, הסיפור שנכתב בדם התמצית, אותו סידור שלאחר שנכתב בדם התמצית נמסר לאותו רב רק בגלל שאבא ביקש, ומי יודע מה הקרבן הגדול יותר? הוא גילה שליטה מוחלטת, הוא הגיש את מסכת סנהדרין שלמד שם אצל הפרטיזנים ורכש אותה אות באות. הקב"ה נתן לו הזדמנות להביא את מה שמצופה מהאדם בשלמות! הוא שלט, שלט בעת מלחמה, שלט מול רצון כה עז להחזיק בסיפור ולהראות לדורות הבאים, אבל הוא לא מצא והגיע עם המעשים הטובים נטו לשמים. הסיפור הזה התגלה באותו תאריך בו הוא מסר אותו, הסיפור הזה צריך להוסיף זכויות לר' יצחק מאיר, ולכן הוא התגלה מאוחר יותר, אחר פטירתו, היום מאות אלפי קוראי לקראת שבת מלכתא יחשפו לסיפור, וילמדו איך להמליך את הקב"ה.

ובקרוב נזכה שיתקיים בנו התפילה "ותמלוך אתה ה' אלוקים לבדך על כל מעשיך".

לבחור בסדר קדשים

עם תחילת לימוד סדר קדשים
בסדר 'ר' ודף ר' יומי'
הננו להודיע לציבור בני הר' נורה
על שיעורים מיוחדים שיעסקו בענייני

פתיחה ומבוא לסדר קדשים

השיעורים יתקיימו במקומות הבאים:

בני ברק

מזן הגאון רבי **חיים פיינשטיין** שליט"א

יום חמישי - כ"ד בתשרי
בבית"כ 'בית השם' - 'היכל שמואל' רח' אלחריזי
בשעה 12:00 בצהריים

ירושלים - נווה יעקב

מזן הגאון רבי **חיים פיינשטיין** שליט"א

יום שני - כ"ח בתשרי
בבית"כ 'חניכי הישיבות' רח' ויקטור וילוס 16
בשעה 12:00 בצהריים

מודיעין עילית

מזן הגאון רבי **איתמר גרבוז** שליט"א

יום ראשון - כ"א באלול
בבית"כ 'קהילת קצות החושן' רח' קצות החושן 7
בשעה 21:45 בערב

בן תורה, נצל הזדמנות פז זו כדי להעשיר ידיעותיך בסדר קדשים

מהרה קלט את המצב לאשורו, ולקח את הפיקוד. הוא הורה לכולם להישאר לשבת בשקט. תוך כדי כך הסיר את הטלית מעל כתפיו במהרה, פשט את הבעקיטשע ואת ה'טלית קטן' מעל גופו, זרק את צרור מפתחותיו ארצה, ואף את נעליו חלץ בזריזות, ורץ לעבר הבנין ממול

מעשה נורא ברחוב מירסקי בירושלים, ושמתחולל מדי שנה מחדש בימי ראש השנה

הרב אליהו שור

דוד ל', הרה"ח רבי יעקב רבינוביץ שליט"א שמו, והוא משפיע בחסידות באינן לצאן קדשים, הוא שסיפר לי את הסיפור הבלתי יאומן דלהלן. וליתר דיוק, ולמען לא נשגה בפרטים כלשהם, אף שלח לי את כל הסיפור בכתובת ידו המדוקדקת. ולהלן אף נצטט קטעים ממכתבו זה.

רבי יעקב גדל בנערותו בשכונת רמות פולין, שם התפלל תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן בקלויז דחסידי באינן - רוז'ין אשר בשכונת רמות ברחוב מירסקי. התפילות נערכו בהתרוממות ובהתלהבות כמנהג חסידים ואנשי מעשה, בשבתות כבימים טובים בתפילה ל'קבל ברחמים וברצון את תפילותינו!'

באחת השבתות זה קרה.

או כלשונו במכתבו: "היה זה אחד מהמראות המפחידים ביותר שראיתי בחיי! באמצע קריאת התורה ביום שבת, בקלויז שבשכונת רמות, אחד המתפללים, שהקפיד לעמוד בשעת הקריאה, צעק לפתע בקול חנוק בבהלה: "הצלה! הצלה!"

הציבור נבהל. 'מה קרה?' הפנו כולם את ראשם לעברו. 'מדוע צריך 'הצלה'?

אף הבעל קורא עצר ממרוצת שטף קריאתו לנוכח קריאת ההצלה הבהולה. לפני כולם היו מופנים לעבר האיש שעצר את הקהל בקריאת 'הצילו'. הלה לא היה יכול להוציא הגה מפיו, רק באצבעו החווה לעבר הבנין הגדול שממול...

מעקה נמוך וקטן

המחזה שנגלה לנגד עיני המתפללים היכם בתדהמה. הפחד הרעיד אותם ופיהם היה פעור נוכח המחזה...

מה היה המחזה המפחיד שכה הצמיח את הקהל, ומה היו סיבותיו? זאת ניווכח לאחר שנכיר קצת את האיזור והסביבה. באשר באיזור מירסקי מול הקלויז המדובר שוכן לו בנין ישיבת הר"ן, בנין גבוה הוא בעל ארבע קומות, והוא שוכן על הר גבוה שמצדו האחד תהום פעורה לרגליו! ומחמת גובה הבנין וההר שמתחתיו, הרי שכשהיו עומדים על גגו היו יכולים להביט להתבונן בכל מרחבי ירושלים רבתי, אף בבית המדרש הגדול של 'בעלזא' הבחינו משם...

דא עקא, שהגג, גדר אבנים רחב סביב היה לו, ומשום מה רק מעקה נמוך וקטן סבב אותו, בלא מעקה ראוי הסוגר את המרחב. הוי אומר

גדר קטן שאפשר לטפס עליו ללא שום קושי, עם מעקה נמוך מאוד. בכל העיתים היה גרם המדרגות המוביל אל הגג סגור ומסוגר על מסגר ובריה, אך בשבת זו היתה הדלת לגרם זה פתוחה, משום מה... שני ילדים, אחים, חמודי עין ומשובבי לב, בנים לאחד ממתפללי הישיבה, התגנבו דרכו ועלו אל הגג בשובבות ילדים...

קרבו שני הילדים אל גדר הגג, והתפעמו מהמראות המשכרים ומהנופים המשובבים, הן את כל ירושלים ראו דרכו.

האחד גרר כסא, הצמידו עד לגדר האבנים הנמוך ונעמד עליו והתבונן באווירה של ירושלים ובאורה, ואילו אחיו התיישב על הגדר ממש (עם מעקה נמוך מאד עליו!) בלא אומר ודברים. כך ישבו שניהם בשלוה מוחלטת ובהנאה גלויה. כאשר, להזכירכם, רק מעקה קטן סובב אותם, ורק את רגליהם הקטנות, אך כל גופם חשוף לרוח השמים ופרציו. כפסע הוא ביניהם ובין היפך החיים ח"ו!

במראה הזה הבחין המתפלל וקריאת הצלה נפלטה מפיו במהרה. בוקה ומבולקה השתרר בקלויז בן רגע. המראה היה נורא ואיום. מראה של שני ילדי חמד שלא טעמו טעם חטא שיתכן שתוך שניות יכול לקרות להם אסון!

המתפללים איבדו מהרה את עשתונותיהם וישבו דעתם. חלקם רצו למהר לפתוח את החלונות ולצעוק בקול גדול לילדים שיסוגו במהרה, עקב סכנת החיים הנשקפת למולם. אך קריאה זו סכנה גדולה היא, באשר הילדים ייבהלו מאוד לנוכח הקריאות, ובשכך

יתחילו להזיז גופם לכאן או לכאן, וכל תזוזה שלהם במיקום הקריטי שלהם - כשרוב גופם נמצא מחוץ לגדר, קריטית היא לחייהם. אחרים רצו לצאת לרחוב להזעיק עזרה מכאן או משם, דבר שיתכן שאף הוא נידון לכישלון, שכן הזמן קצר הוא להצילים. המצב היה נראה אבוד.

כאשר בכל העת הזאת יושבים להם שני הילדים על גדר האבן, וחוז ממתפללי הקלויז אין איש שרואה אותם ואת הסכנה הנוראה... כל התרחיש התרחש תוך שניות. הבלבול והפחד שימשו בערבוביא, שיתוק השכל ואיבוד העשתונות היו כמעט מוחלטים.

חלץ נעליו בזריזות

היה אחד שלא התבלבל.

החסיד רבי פסח ברנדווין קראו לו.

במאמר המוסגר מספר דודי על כך ש: "מלבד ליבו הזהב של ר' פסח ז"ל שהיה פתוח לכל אחד ואחד, בפרט לשבורי לב, ידע גם להגיש 'עזרה ראשונה' בכל עת מצוא, ויהודים רבים חבים לו את חייהם".

ר' פסח לא איבד את עשתונותיו ולו לרגע. מהרה קלט את המצב לאשורו, ולקח את הפיקוד. הוא הורה לכולם להישאר לשבת בשקט, לבל ינסה אחד לצעוק לעברם לא מעבר לחלון, לא מהרחוב. באשר כאמור קריאה זו, היא סכנה לילדים התמימים ח"ו. תוך כדי כך הסיר את הטלית מעל כתפיו במהרה, פשט את הבעקטשע ואת הטלית קטן מעל גופו, זרק את צרור מפתחותיו ארצה, ואף את נעליו חלץ בזריזות, ורץ לעבר הבנין ממול.

כל זאת עשה ר' פסח בשניות אחדות תוך הפעלת שיקול דעת מפתיע ובקור רוח מושלם!

הוא עשה זאת כדי שבריצתו אל עבר הילדים ובהשתחלו אל הגג, לא ישימו אלו לב אליו. באשר יתכן שאילו ישימו הילדים לב לפתע למבוגר המתקרב אליהם, יבהלו כהוגן, והסכנה תיגבר ח"ו.

מתפללי הקלויז עקבו בדאגה רבה אחר ר' פסח. כשהם 'משתאים ומחרישים לדעת' את אשר יקרהו, והנה הם רואים אותו שועט אל עבר הבנין של ישיבת הר"ן, מטפס במדרגות המובילות לגג בשקט מוחלט, כשהוא צועד על ארבעתיו, לבל ישמע קולו בבואו אל הגג, וכך הוא מתקדם והולך. כך עקבו אחריו בסקרנות רבה מהולה בחרדה עצומה.

ולבטח תוהים אתם. ההצליח ר' פסח במעשיו?

נעביר את השרביט לדודי רבי יעקב המתאר את ההתרחשות הדרמטית: "וכאשר הגיע ר' פסח אל הגג, רכן על הרצפה כמו נחש, עד שהתקרב אליהם, וכל זאת מבלי שראו או שמעו אותו מתקרב. ואז התרומם בשקט בשקט מתנוחת שכיבתו, כאשר רק שתי ידי מורמות אל על. ומבלי שהם ירגישו, לפתו ידי של ר' פסח את שני הילדים, כשהוא מקיפם ונועלם על ידי ידי לבל יפלו, וכך החזיקם בחוזקה עד שנעמד על רגליו, הורידם בבטחה ושילחם לביתם!".

אהה. אנחת רווחה התפשטה בקרב קהל המתפללים שראו בסיום כי טוב, והאיך ר' פסח אכן הצליח להציל את הילדים ממוות לחיים!

רבי יעקב מוסיף במאמר המוסגר: "אגב, אבי מורי הרה"ח רבי שמואל ז"ל שהיה הגבאי של הקלויז, לא נח אחרי מעשה כזה, ועשה הכול, וכעבור אך ימים אחדים, כבר עשו מעקה גבוה סביב כל הגדר של הבנין ממול!"

צרות בזכרונם

עתה בואו ונחשב חשבוננו של עולם.

ר' פסח אכן הצליח להציל את הילדים.

אך את דקות החרדה שהתחוללו בקרב המתפללים לא הצליח לעצור. שכן על אף שבמושגי שעון לא התרחשה הדרמה זמן רב, כדקה וחצי התחוללה כל המהומה, לא יותר. אכן במקרים כאלו של פחד וחרדה, ובסיטואציה דרמטית שכזו, הרי שכל שניה נדמית היא כנצח. ובפרט במקרה זה שהחשש לילדים הולך וגובר, והאופק להצלה אין. לבטח צרוב מקרה זה בזכרונם של המתפללים כשעות של יראה!

עתה ננסה לדרג את התנהגותם של כל הנוגעים בדבר וכל המעורבים בסיפור. הנכונה היתה אם לא? ובאיזו מידה?

אין ספק שגיבור הסיפור הוא ר' פסח שלא איבד את קור רוחו, ושלט באירוע בהשכל ובדעת, לדעת מה תפקידו והאיך עליו לפעול. הוא הוא הדוגמא לאדם היודע איך להתנהג בכל מצב. קטן וגדול, לפי הצורך.

הוא הבין את הענין, עשה מעשה, והציל חיי נפש של שני ילדי ישראל תמימים וטהורים! שני עולמות שלמים של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא מעולם!

אין זכות גדולה מזו!

מצד שני. מתפללי הקלויז הרבים אף הם הבינו את גודל הסכנה, והחרדה תקפה אותם בעוצמה. אך הם לא ידעו לתרגם את הרגשות לשפת המעשה, כאשר מבולבלים היו לנוכח הסיטואציה המחרידה ולכן לא עשו מעשה למען הצלת הילדים. זהו חידלון חושים מסוים לנוכח הנסיבות.

ובוודאי אלו שטמנו ראשם בטליתותיהם לבל יחזו במה שמתקרב, אין להם בלבול גדול מזה. בכל זאת איננו יכולים לשופטם לכך חובה, הרי במרכזו של אירוע נורא היו כמה שרוים כשבן רגע הוא יכול להפוך לטראגי!

מהיכן השלוה?

היחידים שלא היו בליבם כלל לא פחד ולא מורא, היו איך לא - - - שני האחים!!!

- - - הילדים...

הם שהיו את המקור לדרמה הגדולה. הם ישבו בטח, התבוננו בנופים הקסומים בשלוה מוחלטת, ולא חשו בסכנה הגדולה העומדת לפתחם...

ועתה נעשה חשבון נוסף: האם זה בא מהפעלת קור רוח? מיישוב הדעת כלשהוא?

לא ולא!

ישוב הדעת והרוגע בה היו שרויים בא להם אך ורק מכוח אי ידיעת מצבם ועתידם, כאשר בשכלם הקט לא הכירו את אשר עומד לפניהם, ואת הסכנה בה הם שרויים!

זאת אומרת, שישוב דעתם אינו מעלה אצלם כלל, רק מחוסר שכלם בא להם!

יתכן לומר, אחים יקרים, שכבוצות אלו - - -

כך אנו נראים ביום ראש השנה!

עומדים אנו לקראת יום הדין הגדול והנורא, בו יחרץ גורלו של כל אחד ואחד מבאי העולם לשנה הקרובה בכל העניינים, ואף בחיתונך החיים.

ולענין גזר הדין של החיים לכל אחד יתכן שאפשר להגדיר את מצבנו אנו שאנו מצויים כמעט במצב מדויק של שני הילדים שעמדו על הגדר תוך סכנת חיים עצומה, ואיננו יודעים מה יהיה!

כך אנו!

כל אחד ואחד מצוי לפני יום גורלי בו יקבע עתידו בעולמינו דידן, כאשר פסיעה אחת בלתי מחושבת יכולה להיות סכנה גדולה. הפחד אמור להקיף את כולנו, הן יום הדין פחד אימים הוא משרה! וכאן זה מתחלק לפי קבוצות.

משום מה ישנם כאלו שאינם מבינים את משמעות יום הדין ופחדו, ואינם מתעמקים בהשלכותיו. ולכך כשמגיע יום ראש השנה, הרי הוא בשבילם אך יום חג, וההכנה לקראתו מסתכמת בדאגה ל'סימנים' השונים, לקניית המקום המכובד בבית הכנסת ולבגדי החג. בכך מסתכמת הכנתם ליום הדין!

אף במהלך יום הדין עצמו נתונה דעתם כל העת לגודל הקהל, לרוחב הפארענטשע'ס בחצרות הצדיקים השונים, לסלסולי החזן בקטעים המרגשים ולאי הצלחתו של הבעל תוקע בהשמעת תקיעותיו...

בדברים בטלים אלו נתונים דעתם. רק לא במהות יום הדין ובמעשים והפעולות שתובעים מעימנו בעקבות כך!

מרותקים הם לנופים הקסומים - הקהל, החזן ובעל התוקע, ואינם שמים לב שהגדר יכולה להתמוטט בכל רגע ואזי כבר יהיה מאוחר... והרי בהצלת עולם מלא אנו עוסקים, שכן כל אחד כלפי עצמו, הרי הוא עולם מלא, וחובה עליו להצילו ע"י עצמו! וכיצד יתמכר לנופים הקסומים ויתעלם מהתכלית האמיתית של יום הדין?!

משתדלים לעשות מעשה

נעבור לסגנון אחר של אנשים. ישנם כאלו שאכן מבינים את משמעות יום הדין ופחדו, אך מרוב פחד וחרדה הרי הם מבולבלים לגמרי ואינם יודעים מימינם ומשמאלם. תוהים באיזה קטע לכוון, איזו קבלה טובה לקיים, ובמה לגשת אל ימי ראש השנה.

רק את החרדה הם מרגישים. אך היא אינה גוררת מעשה בעקבותיה, והתוצאה היא שהם טומנים ראשם בטליתותיהם כתוצאה מהבלבול המוחלט בו הם שרוים!

לעומתם ישנם יהודים שהם, כר' פסח בסיפורינו... מבינים את משמעות יום הדין ופחדו, ויודעים גם את אשר

המשך בעמוד 27

רשב"י הקדוש הלינני!

מהפכת לימוד הזוהר הקדוש בהנהגה

יצירת הקדוש והפאר: הזוהר הקדוש בני היכלא

הזוהר הראשון שיכנים אותך להיכל של ר' שמעון, להבין!

רדדי הדעת מאירים בהנהגה:

ביאור משולב בני היכלא השווה לכל נפש • מדור עיון • כתבי האר"י • מדור תורת החסידות • השוואות וטובאות • חש"ס ומדרש • מובאות הסולם

בעידודם ובהסכמתם של ב"ק מרנן ורבנן גדולי האדמו"רים והמקובלים שליט"א

בסיוע רשמי

הופיע בדפוס כדב איה כחל תשפ"ו

הוצאה לאור: "זוהר ראשון מימות עולם" שכולל את כל מה שצריך להנהיג לתחילים • רמזי שיעורים • למעשיקים • מקובלים

הוצאה לאור: "זוהר ראשון מימות עולם" שכולל את כל מה שצריך להנהיג לתחילים • רמזי שיעורים • למעשיקים • מקובלים

הוצאה לאור: "זוהר ראשון מימות עולם" שכולל את כל מה שצריך להנהיג לתחילים • רמזי שיעורים • למעשיקים • מקובלים

חששותיו שהתבדו, התחלפו בהרגשת עוינות משהו, ותמיהה רבתית, הגביר שתמיד היה מחייך לעומתו, ומקבלו בסבר פנים יפות, קיבל אותו בקרירות גדולה, ושאל במעשיות לבקשתו, הוציא ממגירתו את פנקס הצ'קים, ושרבט במהירות את הסכום: שמונה דולרים, ו- זהו!

השאלה שצריכה להישאל כליל ראש השנה החדשה, וההתבוננות הנדרשת בסיומה של השנה החולפת

הרב צבי גטק

שבת קודש 'נצבים', בהיכל ישיבת 'עטרת ישראל', וראש הישיבה, מרן רבי ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל, מדבר ומתלהב, קולו, עולה מרגע לרגע, וכולו, זועק, אלול! לקהל שכבר אווזו היה בשולי גלימתה של ראשית השנה הבאה, שציפה לשמוע על יום הדין הגדול והנורא. הוא הבהיר:

"נכון, נשארו לנו רק עוד יומיים אלול - אבל באלול יומיים זה המון - ביומיים של אלול, אפשר לפעול גדולות ונצורות.

"ואמת וציב, כי תיכף מגיעים אלינו ימי הקירבה הגדולים ביותר, ימי ה'דרשו' ה' בהימצאו', עשרת ימי תשובה, אבל דעו לכם רבותי, כי מקובלני, שעל אף גדלותם, "אלול זה כבר לא!", זה שונה, האפשרויות הנפתחות להצלחה באלול, כבר לא קיימות באותה צורה בעש"ת.

"ולכן, תנצלו! את ימי האלול. הנותרים והגדולים. כה היו דבריו. בזמנו גם סופר, כי אחד מהתלמידים ניגש בערבו של יום ערב ראש השנה, להתברך בברכת השנים, ורבי ברוך מרדכי בירכו, כי יזכה לנצל את שעות האלול הנותרות, להתחדש בלב חדש, שיזכה אותו בשנה מתוקה.

שווה להיזכר בזה, כשאנו ניצבים ממש ברגעים האחרונים של אלול, נותרה לנו השבת האחרונה, לשנות את הלב, את שימת הלב, לכיוון החיובי.

המקום הכי שמח

שח לי הגאון רבי בנימין ביגל שליט"א, יצאתי מבית החולים, ואמרתי לשומר ירא השמים שישב בכניסה, 'אתה הרי יושב במקום הכי שמח בעולם, רואה אנשים שסוף סוף נתרפאו והולכים להם, הורים יוצאים עם תינוקות טריים, וכדומה'.

הוא היה מופתע, האמת אתה צודק, הפכת לי את המחשבה, חשבת עד עכשיו שאני נמצא בשער בית חולים, מקום בו כולם נכנסים כאובים ודאוגים, והנה אתה מחדד לי את המבט היהודי, הנכון על המקום שלי.

כן הדבר אומר הרב ביגל, בסיומה של שנה, ישנם כאלו המתבוננים אל השנה העברה, ומפטירים 'אי, תכלה שנה וקללותיה' בעזרת

השם, תהיה שנה חדשה מתוקה שונה.

אבל בעומדנו לפני יום ה'עלינו לשבח השנתי', עלינו להתבונן דווקא על מה שעלינו לשבח, על השנה הטובה, המיוחדת והמצוינת, שעברה על כולנו, על שנת חיים, וניסים שעברה עלינו בס"ד. מספרים על שליח של אחד המוסדות, יהודי של צורה, שעשה את מלאכתו בדבקות ובדייקנות, והיה נוסע מפעם לפעם להתרים למען המוסדות אותם ייצג בהצלחה מרובה.

עבודה זו טומנת החובה קשרים ושייכות אישית בין התורם לגבאי הצדקה, וברוך השם עבודתו נשאה פרי, הוא ירד לנבכי נפשם של התורמים, ומפעם לפעם דייק את עצמו, על מנת לדבר אל ליבם, ולגרום להם לפתוח את אוצרותיהם.

לשם כך אף ערך רשימה מסודרת של פרטים שעליו לזכור, על עשיר פלוני כתב כי יש לזכור להדגיש בפניו כי במוסדותינו קיים גם 'כולל אברכים', מאוד חשוב לו העניין, ועל חברו כתב, כי אין לשכוח להדגיש בפניו את הנדיבות בהם נוהגים המוסדות כלפי המשפחות הנזקקות, ומעמידים בפעולותינו את המשפחות ברוכות הילדים על הרגלים, או על אחר כתב כי יש להקפיד לפני הכניסה על הופעה מסודרת, ולדבר בעדינות ובהשקט, וכן על זה הדרך.

שינוי פלאי

ויהי היום, הוא מיהר אל לשכתו של אחד הגבירים היותר חשובים

את השעה, ושוב חזר וסיפר על המוסד, ועל ההתפתחות הגדולה וכולי, כשמרגע לרגע, מתרככות פניו של הגביר, עד שבסיומם של דברים ביקש הגביר את הצ'ק, ושינה את הסכום, משמונה דולרים, ל-18 אלף דולר..

כמובן שהתמיהה על כל האירוע, גדלה שבעתיים, אך כשהצ'ק בידו, במקום בטוח, ההין המשולח לשאול, "יספר לי ידידי מה אירע כאן, מלכתחילה על מה כעסת, ולבסוף על מה נתפייסת".

והגביר מחייך, ואומר, אני אסביר. היום בשונה מהרגיל איחורתי למשרד, בכניסתי נתקלתי במכונניתך, כשעל השמשה הקידמית מונח דף, עם פרטים עלי, זה עניין אותי, וראיתי שכתוב, "לפרגן הרבה הרבה", בקיצור, אמרתי לעצמי, אותי לא יקנו במילים, הבנתי כבר את הרעיון של הפירגונים, תודה רבה. אך כששתית את הקפה, והודית לי מכל הלב, הבנתי כי 'באמת אתה מודה ומפרגן', ואם גם אחרי שמונת הדולרים אתה לא מפסיק לשבח, סימן שדווקא הפירגונים אמיתיים. ונעניתי שוב לבקשותיך.

מטבילין שתי פעמים

מסיים הרב ביגל, באיזו 'הגדה של פסח' עתיקה, ראיתי שאלה. מדוע כתוב בהגדה 'שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת הלילה הזה שני פעמים', אם לילה שמטבילים בו שני פעמים, הוא לילה לשאלה, שואל אותו מפרש, מדוע לא שואלים בליל ראש השנה, 'מה נשתנה?', הרי מטבילים גם את פרוסת החלה, וגם את התפוח בדבש?

והתשובה: כשמטבילים מרור, ישנם שאלות, אך כשטובלים בדבש, אין קושיות. כשהכל טוב, ההתבוננות בורחת...

אבל לא זו עבודת היום, עבודתנו היא להתבונן על הטוב גם כן, ולהודות עליו, 'עלינו לשבח'!

כשנגיע לראש השנה, מתוך תחושה אמיתי שאנחנו כורעים ומשתחוים לפני מלך מלכי המלכים, כשנתבונן, כמה השי"ת, ברחמינו אין סוף, קיבל את תפילותינו, והשפיעה עלינו במשך השנה, ניסים ללא גבול ומידה, חיים וטוב, וחן וחסד.

נוכל לבקש מעומק הלב 'לראות מהרה, טאטע, בתפארת עוזך', לשנה מתוקה במיוחד.

לרפואת האשה מרת חסיה געלא בת צפורה

אצלו במאגר, עשיר זה איתו יצר קשר מצוין, נותן היה סכומים נאים של אלפי דולרים לטובת המוסדות, והכל בזכות החן והחסד שנשא לפניו, בזכות הנותן חן וחסד בעיני אלוקים ואדם.

הוא מיהר מאוד משום, שכתוב היה בדף בין השאר, כי הגביר הזה מקפיד מאוד שיופיעו בזמן המדויק שנקבע.

אך מהירותו לא נשאה פרי, ועומסי התנועה עיכבו אותו מן רב, ובהגיעו, השעון הורה על דקות איחור משמעותיות.

בכל אופן הוא מיהר לצאת את רכבו ולעלות אל המשרד בזריזות, ובבואו הוא מצא משרד ריק!

חששו כי הגביר כבר עזב את המקום, התבדה תיכף, משום שלאחר דקות בודדות הופיע הגביר, ונכנס אל המשרד.

אך חששותיו שהתבדו, התחלפו בהרגשת עוינות משהו, ותמיהה רבתית, הגביר שתמיד היה מחייך לעומתו, ומקבלו בסבר פנים יפות, קיבל אותו בקרירות גדולה, ושאל במעשיות לבקשתו.

המשולח החל תיכף במסע הסברים נלהב, תוך שהוא לא גומר להודות לו על חלקו במוסד, ועל הזכויות הרבות שהוא צובר בנדיבות ליבו, 'ועל של עתה באתי', סיים את נאומו, 'קופת המוסד ריקה, וחייבת להתמלאות בזהובים!'.

הגביר כמעשהו בכל פעם, הוציא ממגירתו את פנקס הצ'קים, ושרבט במהירות, תלש והגיש לו, בהפטירו ביבשות 'בהצלחה'.

אם עד עתה חש שלא בנוח, בראותו את ההמחאה שניתנה לו, הוא כמעט התעלף, הגביר כתב בצ'ק, שמונה דולרים, ו- זהו!

מה קרה, ה' ישמרנו, מה כל כך מכעים אותו שהוא החליט לשכוח מידידותנו רבת השנים, ומחלקו במוסד? שמונה דולרים, זה הלא סכום אותו מקבל משולח שמשלח אותו הגביר מפני הכבוד, מה הסיפור.

לגימה מקרבת

הוא חש שהוא חייב להבין, ותוך כדי הבלבול והתחושות, הוא ביקש אם אפשר לקבל כוס קפה.

הגביר הזמין תיכף את דיילו האישי, וביקש להגיש לפני ה"יהודי שכאן", כוס קפה.

לאחר לגימה קצרה, הודה המשולח בחום לעשיר על כל נדיבותו הגדולה באופן כללי, ועל האירוח החם, תרתי משמע, וככל שהכביר במילות תודה על הקפה, כך חש כי גדולה הודאה על לגימה שמקרבת, וכי ברוך השם, נוצר סדק בליבו של הגביר, ועל כן ניצל

יידיש | Français | Español | English

מגוון רחב של שיעורי 'דף היומי בבלי', 'דף היומי ירושלמי', 'דף היומי בהלכה',
'העמוד היומי', בקו השיעורים והתוכן של 'דרשו' - 077-2222-666 או 4992*

הודתה הבת בביישנות שאכן כך היה, היא מסרה את הבגד למשרתת שתתפור את הכפתור. "אבל..." - שאלה הבת ביראה - "מהיכן אבא ידע שלא אני תפרתי את הכפתור...?"

אלו תפילות מעלות את תפילותיהם של המתפללים בישיבת פוניבז'...

הרב ישראל ליוש

אם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ פָּרַחַם אָב עַל בָּנִים אִם כְּעֲבָדִים עֵינֵינוּ לָךְ תְּלוּיוֹת...

זכיתי להצטרף לביקורו של נשיא דרשו הרה"ג רבי דוד הופשטר שליט"א בבית הגאון הגדול רבי מאיר צבי ברגמן שליט"א בערב ראש השנה אשתקד, ושמענו מפה קדשו מבט חדש על בקשת 'אם כעבדים...'

בפשטות נראה כי בדמיון לבנים אנחנו מבקשים רחמים טבעיים כרחמי אב על בנו. ואילו בדמיון לעבדים, אנו מייחלים למתנת חנם, שאף אם יעשה עמנו דין, הוא יוציא כאור משפטנו... אלא שעפ"י דברי הרמב"ם (סוף הל' עבדים) נראה שגם בקשת 'אם כעבדים...' היא בקשת רחמים. וזהו לשון הרמב"ם: "מִתֵּר לְעֶבֶד בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי בְּפָרָה. וְאִם עַל פִּי שְׁהֵדִין כָּה, מִנֵּת חֲסִידוֹת וְדַרְכֵי חֲכָמָה שִׁיְהִי אָדָם רַחֲמָן וְרוֹדֵף צָדֵק וְלֹא יִכְבֹּד עָלָיו עַבְדּוֹ וְלֹא יִצָּר לוֹ וְיִאֲכִילֵהוּ וְיִשְׁקֵהוּ מִכָּל מֵאֲכָל וּמִכָּל מִשְׁתֶּה. חֲכָמִים הָרְאוּנוֹם הֵיוּ נוֹתְנִין לְעֶבֶד מִכָּל תַּבְשִׁיל וְתַבְשִׁיל שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין. וּמִקְדִּימִין מִזֶּן תַּבְשִׁילוֹת וְהַעֲבָדִים לְסֻעֻדַת עֶצְמָן. הָרִי הוּא אוֹמֵר: (תהילים ככג) 'כְּעֵינִי עֲבָדִים אֶל יָד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינִי שְׂפָחָה אֶל יָד גְּבֻרָתָה'..."

הרמב"ם אינו דורש מהפסוק דין והלכה, הוא לומד מהפסוק הנהגה נאה ומרוממת לפנים משורת הדין, זה היופי של היהודי, כך נאה ויאה לו לנהוג, לרחם על עבדו התלוי בו, כי כל עינוי נשואות אליו, משום שאין לעבד מעצמו כלום, ועל כן הוא מייחל לרחמי אדונו... אם כן, זו בקשתנו מהקב"ה, רחם עלינו ברחמים טבעיים כרחמי אב על בנים. אולם אף אם אנו כעבדים, הרי אתה ציווית לנו להידמות לך במידת הרחמים ולרחם על העבדים... אם כן, רחם נא עלינו כעבדים המייחלים אל אדוניהם, וכעני שפחה אל יד גבירתה... כי אין לנו מעצמנו כלום, אנחנו תלויים רק בך וברחמיך הרבים...

על פי זה ביאר רבי מאיר צבי מה שהוקשה לו שנים רבות בתפילת 'יעלה ויבוא...' בתחילה מבקשים יעלה ויבוא זכרוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח וכו' לפליטה, לטובה, לחן ולחסד וכו' ומזכירים את המועד, ואח"כ שוב מבקשים זכרנו בו לטובה... לברכה... מדוע מבקשים שוב זכרנו לטובה, אחר שכבר בקשנו שיעלה זכרוננו וזכרון אבותינו לטובה ולברכה?

אלא, ביאר רבי מאיר צבי: בתחילה מבקשים בזכות זכרון אבותינו וזכרון המשיח וירושלים. אבל מלבד כל זאת אנחנו מוסיפים תפילה לא בעבור זכות האבות או ירושלים, אלא משום שמצבנו קשה

ואנחנו זקוקים לרחמי הקב"ה קל מלך רחום וחנון, ואין לנו על מי לסמוך ולהישען אלא רק עליו ברוך הוא. ועל כן בבקשה זו אנחנו מוסיפים: 'כי אליך עינינו', כי זו הסיבה שאנחנו מבקשים שוב, אנו תלויים רק בך, אין לנו מעצמנו כלום, כעבד המייחל לרחמי אדונו, כי רק הוא יכול לעזור לו...

להבין רשב"ם

ואם בדברי הגרמ"צ ובתפילה עסקינן, נביא את שסיפר בשמו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל ששמע מהגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל שכאשר למד האחרון בישיבת וולאז'ין לא היה נכנס לשיעורי הנצי"ב זי"ע, עד שפעם אחת בלומדו בישיבה בשעת לילה מאוחרת, העמיק ר' שמעון בדברי הרשב"ם על מסכת בבא בתרא שנלמדה אז בישיבה ונתקשה בהבנת דבריו ולא מצא פתרון לקושייתו. לפתע נכנס לבית המדרש מרן הנצי"ב זי"ע, אז ניגש אליו הגר"ש והציע לפניו קושייתו. אמר לו הנצי"ב: "מיין קינד... [ילדי שלי] על הרשב"ם הזה כבר הייתי כמה פעמים על הקברים כדי להתפלל שאבין את דבריו...". ומאז ששמע זאת ר' שמעון, החל להיכנס לשיעורי הנצי"ב...

תפילות מיוחדות

על כוחה של תפילה מעומק הלב נלמד מפסק הלכה שפסק חותנו של הגרמ"צ, מרן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל...

ותן כלבנו ב את תורת ה

מהפכת לימוד הזוהר הקדוש בהנהגה

יצירת הקודש והפאר: הזוהר הקדוש בני היכלא

למתחילים • למגיד שיעורים •
למעמיקים • למקובלים

בעיזוזם ונהסנמתם של כ"ק מדגן
ודגן האדמו"ר ים והמקובלים שליט"א

כתבי
האר"י

ציון למקורות דברי
הזוה"ק המובאים
בכתבי האר"י ל

עיון
'בני היכלא'

הרחבה והעמקה
בסוגיות הזוה"ק

ביאור משולב
'בני היכלא'

ביאור צח ונקי שווה
לכל נפש על כל תיבה
ותיבה שבזוה"ק

חדרי הדעת מאירים בהנהגה
להשניע נפש שוקקה

הזוהר הראשון מימות עולם

שכולל את כל מה שצריך להנהגה
למתחילים • למגיד שיעורים • למעמיקים • למקובלים

יצאה לדרך שב"י הקדוש

הכרך שיאיר
לכם את חודש
תשרי! מתוך
מאמרי הזוהר
היסודיים שבכרך
זה: מאמר תקיעת
שופר + מאמר קול
השופר הולך וחזק
+ מאמר חטאתי
אודיעך + מאמר ד'
מינים והושענא רבא
+ מאמר ד' מינים
+ ועוד

שטעטל

**מסורת
הסולם וכתבי
הסולם**
ציון לספרים אחרים
בהם ביאר בעל הסולם
את דברי הזוה"ק

**מסורת
הש"ס
והמדרש**
ציון לדברי חז"ל
בש"ס ובמדרשים

תורה אור
כל פסוקי התנ"ך
מובאים על הדף
נר מצוה
ציון לדברי
הפוסקים בהלכה

**תורת
החסידות**
ציטוטים מספר
החסידות המבארים
את דברי הזוה"ק

בצעד אמיץ מאין כמותו, רצה אותה אומללה למרכז הכביש והשכיבה עצמה לפני גלגלי מרכבת המלך, לא נתנה למרכבה להתקדם. מהומה גדולה התרחשה באותו רגע... חיילי המלך נזעקו להסיר את המפריע...

אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, והעצה לזכות לחיים ביום הדין!

הרב בנימין בירנצוויג

"ובחרת בחיים" (דברים כ"ג, ד')

הרחובות צוחצחו... נורות הרחוב הוחלפו... כרזות ענק נתלו מבית אחד למשנהו... כל תושבי הערים במחוז המזרחי של מדינת פולין שבו שכנה גם העיירה מיר, ממתנים ליום הגדול בו יבקר המלך בערים ויזכו לראותו פנים אל פנים ואף לנופף לו לשלום.

כך היה מנהגו של מלך פולין, לבקר מדי פעם את תשובי המדינה לראות ולהראות, וזו השנה שנבחר המחוז הגדול במזרחה של המדינה לביקורו של המלך.

הגיע היום הגדול! המלך התחיל במסע ביקוריו, וכל מקום שהוא הגיע בראש משלחת ממלכתו, יצאו התושבים בהמוניהם לרחובות המרכזים בהם תעבור משלחת המלך, הם עמדו שעות בצידי הרחובות, והמתינו אנשים נשים וטף לרגע הגדול.

כשהגיע המלך גברה ההתרגשות וכולם נעמדו והריעו, יש מהם בידיהם ויש מהם בכלי זמר ושירה, כשהמלך מחזיר אהבתו אליהם בנפנוף יד אצילי אל עבר קהל התושבים הרבים.

הביקור הוכתר בסופו כמוצלח מאוד, בכל המקומות שהמלך ביקר, ניתן לו כבוד גדול, ואף ראה את חיי התושבים שמע את בעיותיהם ראה את מצוקותיהם, והבטיח כמובן להסדיר את כל עניניהם על הצד הטוב ביותר.

עם זאת, בפגישת סיום שעשה המלך עם בכירי הממלכה, לדון בכל תובנות הביקור הממלכתי, הפתיע אותם המלך... כולם היו בטוחים שהמלך ידגיש את הכבוד הגדול שניתן לו בכל המקומות על ידי כל התושבים שהמתינו מרוגשים בצידי הדרכים בהם עברה השיירה ובעיקר בערים הגדולות שם השתתפו עשרות אלפי אנשים במפגן הכבוד ברחובות הראשיים.

אבל... המלך, רוח אחרת היתה עמו. "הרגע המרגש ביותר מבחינתי היה בעירה הקטנה ההיא..." אמר על האירוע שהתחולל בעיירה

הקטנה. "באותה עיירה שבקושי הצליחה השיירה לנסוע בגלל מצב הכבישים הרעוע..."

השרים היטו אזנם בפליאה עצומה למשמע הדברים... והמלך הסביר את דבריו: 'אתם ודאי זוכרים את המאורע המרטיט של האשה שנשכבה על הכביש ולא אפשרה לי להמשיך במסעי...'.

המלכה אמיתית

את המשך המעשה שקרה שם, סיפר מרן המשגיח דמיר ר' ירוחם זיע"א לפני תלמידיו, באותה עיירה קטנה וזנוחה, עמדה בצד אשה אחת שבורת לב, אותה אשה, בעלה נתפס על יד השלטונות, ונגזר עליו עונש מוות והוא ישב כבר בבית האסורים ממתין לגזר הדין הקשה...

אשה זו נשארה גלמודה עם זאטוטיה הקטנים בבית כשליבה קרוע ושותת דם, והנה כששיירת המלך הגיעה בסמוך אליה, החליטה לקחת נפשה בכפה ובצעד אמיץ מאין כמותו. רצה אותה אומללה למרכז הכביש והשכיבה עצמה לפני גלגלי מרכבת המלך, לא נתנה

ללמוד במתינות, ביסודיות ובעיון קל

עמוד היומי - ללמוד בקצב שלך ולדעת את הש"ס עם עיקרי המפרשים

קריאתם של גדולי הדור שליט"א:

"להיות שותפים בהצלת חיים ע"י מימון בדיקה אחת של דגימת מח עצם המצילה חיים של חולי סרטן רח"ל, והתורמים יתברכו במידה כנגד מידה"

קריאת גדולי הדור שליט"א לסיוע בהצלת חיים

הנה בשנים האחרונות רבו והולכים ל"ע במחלות קשות והדרך היחידה להצילם היא ע"י מתן תרומת מח קצט. ארגון רחוק והצלת חיים ע"י מתן תרומת מח קצט. נרחבו לעניין סוג זה ואוספים בכל שנה עשרות אלפי דגימות מח עצם המצילות את חסידיו לסיוע תורמים כמאמצים ולהציל חיים. ואכן שמענו שהרב צ'ולק כי בוסת דגימות אלו, בשנה האחרונה נמצאו קרוב ל-100 התאמות ב"ח וכך הצילו חיים רבים וחי למעט צער ויגון בקרב עמך בית ישראל. דואיל ואוסף ופיענוח דגימות חסידות להצלת חיים כדרך בהוצאות רבות וקצומות. על כן בקשתנו מכל מי שדבר בידו להתאמן ולקל עליו פרוץ נפש קלות בדיקה בסך 180 ש"ח. וחשובים להיות שותפים במפעל גדול זה. וחי הם זוכים במעטות הצלת נפשות כפס, וחשובים מסיידה כגון מידה בסידה הנתיף להם ולבני ביתם. ודבר בוודאי יורה למלך ישרד עשרים ועשר מספחתיהם בעשרים ברוך.

ממנים עכשיו עלות בדיקה של דגימת מח עצם מצילת חיים

180

בסר ונחתמים לחיים.

1-800-236-236
www.ami.org.il

לה להתקדם, מהומה גדולה התרחשה באותו רגע... חיילי המלך נזעקו להזיזה ולהשליכה מידית לצינוק לכל חייה על בזיון המלכות, אבל אז... היא הרימה קולה בזעקה אדירה לעבר המלך 'אדוני המלך בעלי נידון למוות, ואין שום כח ואדם בעולם שיכול לבטל גזר דין זה, רק אתה אדוני המלך!! איני זזה מכאן עד שתמחל לבעלי ותבטל הגזירה!' המלך התרגש למשמע הזעקה, בקש מיד לשחררה, ובקש לשמוע אותה באופן אישי...

מה היה במעשה זה שריגש כ"כ את המלך? שאל ר' ירוחם את תלמידיו? 'מעשה זה שעשתה אשה זו', אמר מרן המשגיח ר' ירוחם, 'היה כבוד מלכות אמיתי, מעשה זה היה בשביל המלך מעבר לכל הכבוד שעשו לו בכל המקומות, כאן הוא שמע במפורש כי הוא ואין בלתו מכריע את גורלם של תושבי ממלכתו! זה כח המלכות! וסיים המשגיח ר' ירוחם מזה נוכל ללמוד מה זה כבוד שמים, אין לך כבוד שמים יותר גדול ממי שמבין ומרגיש שאין החיים והמוות וכל ענייני העולם תלויים אלא בקב"ה אשר בידו להחיות ולהמית, זהו כבוד מלכות וכל זולת זה יהיו הגינונים והטכסים איזה שיהיו מפוארים ורעשניים, אין בהם כבוד של אמת.

כשאנו נמצאים בערב הימים הקדושים, ראש השנה בו חייו של כל אחד ואחד נקבע לטוב או למוטב, אין מי שלא ירעד מזמן הדין הנורא! אבל כמה שמחה גדולה יש לנו בניו של הקב"ה שזכינו לתגלית הגדולה והעצומה הזו, כי עצם הכרת מלכותו של הקב"ה על העולם כולו ועל כל אחד ואחד מבאי עולם, עצם הכרתנו במלכות שמים שהיא ואין בלתה וכל חיינו וחפצנו תלוי בו יתברך - היא ההצלה הגדולה שלנו, היא המגן שלנו ביום הדין, כמאמר חז"ל בראש השנה (טז) "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם וכדי שיעלה זכרוכם לפני..."

רואים אותך!

אבל לא מספיקה הכרה ריקה מתוכן כי הקב"ה מלך העולם והכל ממנו ובידו, מבלי שהכרה זו תשנה במשהו את חיינו, ולהמחיש זאת נביא בזה מה שמסופר ממרנא החפץ חיים הקדוש זיע"א שנסע פעם עם בעל עגלה אחד, וכשהם עברו ליד שדה תפוחים שריחו נדף למרחקים, קפץ בעל העגלה הסתכל ימינה ושמאלה לראות שאין רואה אותו, נכנס לשדה והתחיל למלאות סלו בתפוחים, והנה לפתע צועק לעברו החפץ חיים 'רואים אותך!'

מיד בשמעו זאת, זרק את התפוחים מהסל ורץ חזרה לעגלה והסתלק מהמקום, ולאחר שהתרחקו מעט מהשדה, שאל העגלון את החפץ חיים, מי היה זה שראה אותי? ענה לו החפץ חיים 'בורא העולם!'

כך היא הרגשת מלכות הקב"ה, לחשוב ולהחזיר בליבנו פנימה חזר והתבונן, שכבודו מלא עולם והכל שלו ומשלו הכל, כזו הרגשה מרוממת ודאי תשפיע על האדם להימנע מלעשות דברים שהם נגד רצונו של הקב"ה ולכל הפחות תתן לו מעצורים מדי פעם, וזו היא המלכת הקב"ה האמיתית על האדם, והיא שתעמוד לכל אחד ואחד מאיתנו לזכות לעבור בשלום את יום הדין הנורא, לחיים טובים שמחים ומאושרים.

כשראתה את הערבי מכניס לתוך שקית את כל האוצר היקר, הרימה את קולה ושאלתו לפשר מעשיו. הערבי לא נבהל, ובחוצפתו כי רבה ענה שהוא קנה את כל התכולה ושילם עבורה

לעבדך באמת!

הרב מאיר בנימיני

"אתם נצבים היום בלכם" (דברים כ"ט - ט')

כך למד ריש גלותא דבבל, רבינו הבן איש חי, כי "אתם" אותיות "אמת", בזכות האמת אתם יכולים לעמוד לפני ה' אלקיכם. וכבר דרשו בזה המעוררים, ומשלו בזה המושלים, מעשה באדם שהתחבר לחבורת פושעים ועבר על כל העבירות שבתורה. יום אחד בא לרב, ואמר לו כי הוא רוצה לחזור בתשובה, אך הוא אינו יכול. אמר לו הרב, גם אם אינך יכול, תקבל על עצמך לפחות דבר אחד, שאותו תשמור מכל משמר, ועליו תקפיד הקפדה מוחלטת. הסכים. אמר לו הרב, מכאן ולהבא תקפיד לא לשקר, תאמר רק אמת. קיבל האיש על עצמו. למחרת, באו חבריו לאסוף אותו כדי לבצע גניבה. תחילה הצטרף אליהם, אבל אז חשב בליבו, הרי אחרי שיוודע דבר הגניבה, יבוא לחקור אותי ואאלץ לשקר ולהכחיש כל קשר למעשה, והרי התחייבתי לומר רק את האמת. אמר לחבריו, שהחליט לא להצטרף אליהם. למחרת, חזר מעשה זה על עצמו, וכך בכל פעם כשעמד לפשוע עצר את עצמו, כדי שלא יאלץ לשקר, עד שנהיה בעל תשובה גמור. אומר ה"בן איש חי", "אתם", אדם שהולך עם האמת, "נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם".

הוא משקר רח"ל

מעשה נפלא מובא בספר לב ישראל, על תולדות הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל, ראש ישיבת פינסק קרלין, המלמד עד כמה מוטמע יכולה להיות הסלידה מהשקר בנפש האדם, והנהגה האמת שלו, וכך היה המעשה. העניות והדלות ששררו בימים ההם בירושלים לא פסחו על ביתו של אביו רבי יצחק דוד גרוסמן זצ"ל; בבית היו עשרה ילדים והיה צריך לדאוג לכלכלם. הגרי"ד היה נוהג לומר בדרך צחות: יש לו תמיד התלבטות וספק מה לעשות כשהילדים ישנים? אם יעיר אותם - אזי יבקשו לאכול "וכולם פותחים את פיהם" ... ואם ישאיר אותם לישון - 'העולם' אומרים שכשישנים הרבה, גדלים! ואין להם מקום בבית...

יום אחד החליטה אשתו לפתוח חנות קטנה למכירת תכשיטים. מהיכן היו לה תכשיטים למכור? הלכה וקייצה את כל תכשיטי הזהב שקיבלה בתור כלה, פמוטי הכסף של שבת, כמה גביעי כסף, פרסה מפה לבנה על שולחן קטן סמוך לחלון הפונה לרחוב, וסידרה עליו

את כל 'האוצר היקר' שהיה ברשותה.

יום שישי ערב שבת קודש, בעלת ה"חנות" היתה עסוקה בהכנות לקראת שבת, ובדלית ברירה ביקשה מרבי יצחק דוד שיואל לשבת בחדר החיצון, אולי יתמזל מזלם ויבוא אדם לקנות משהו. הוא התיישב והחל לקרוא בחומש שניים מקרא ואחד תרגום. כדרכו בקודש נהג לקרוא בנעימות ובהתלהבות, והנה באותו הזמן עבר על פתח ביתם 'שייגץ' ערבי בן בליעל.

הגוי הציץ פנימה וראה שזו 'עת רצון'... בעל הבית שקוע בספרו ואינו שם לב כלל ממה שקורה סביבו, נכנס פנימה והתחיל לרוקן מעל השולחן את התכשיטים וכלי הכסף, הגרי"ד המשיך בקריאת הפרשה ולא הרגיש כלל במתרחש.

בהשגחה פרטית בדיוק נכנסה הסבתא לחדר, וכשראתה את הערבי מכניס לתוך שקית את כל האוצר היקר, הרימה את קולה ושאלתו לפשר מעשיו.

הערבי לא נבהל, ובחוצפתו כי רבה ענה שהוא קנה את כל התכולה ושילם עבורה. היא פנתה לסבא ושאלה האם הגוי קנה את הסחורה? הוא 'התעורר', וכששמע את השאלה קפץ ממקומו ובקול היוצא מעומק הלב זעק ואמר: "ער זאגט רחמנא ליצלן א ליג'ן"...! הוא אומר רחמנא ליצלן שקר"...! ימלט הנכרי...

יסוד האמת

כתב ה"שפת אמת" על הדרך להשגת האמת, כתיב משפטי ה' אמת וכתב תתן אמת ליעקב כי בעולם הזה קשה להשיג האמת כי הוא עולם השקר. ומוסיף מפי זקנו החידושי הר"ם, שבשל כל נקרא

בעקבות זאת עשו כל הנאספים כמוהו, והלה גם כן לא כתב. והיות ובשעתו אמר ש'איני כותב', למרות שכוונתו הייתה רק לאותו מעמד, מכל מקום אינו רוצה לשנות מדבריו...

ב'מבצע מצ'ינג', דהיינו שכל כסף שמביאים ארצה, מקבלים כנגדו סכום מהמדינה. בתחילה מאן לעשות את העסקה עם הישיבות, אולם בהתערבותו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, שנפגש עם השגריר האמריקאי, הוסכם שזה יכלול גם את הישיבות, והיות ורישומי הישיבה היו מדויקים בדיוק נמרץ, נתקבל סכום עצום, שהיה חלק גדול מהסכום שהיה נזקק לבניין הישיבה, והוברר שבעקבות העובדה ששמרו על הכללים המדויקים, יצאו נשכרים.

יסוד האמת

וביסוד מהות ה"אמת" יסדנו המשגיח בעל ה"מכתב מאליהו", יסוד עצום, בהבנת מהותה, אחרי שהוא מאריך ומסיק בכוחם של חכמי התורה וכותב "הקב"ה הזמין לנו ברוב חסדיו מורי דרך, הלא המה חכמינו ז"ל, חכמי התורה, אשר כל המתבונן בדבריהם יראה עד כמה היתה ראייתם בהירה, בכוחות הנפש של עצמם ושל כל אדם, ובדרכים אשר על האדם ללכת לטוב לו... עד שחוות דעתם אפילו בדברים שאין להם מקור מפורש, וגם סתם עצות במילי דעלמא, ברורה ואמיתית "כאשר ישאל איש בדבר אלוקים", כמו שרואים בעינינו תודה לא-ל גם בדור הזה.

החכמים ז"ל הגיעו לטהרת לב כזו על ידי שספגו את התורה לתוך לבם והתדבקו בה בכל עצמותם. כי התורה תורת אמת היא מן השמים, מורמת לאין ערוך מצמצום האדם ונגיעותיו..."

ואז כותב הרב דסלר, "איך שייך אפשר שיבחין האדם האמת, הלא בכל דבר יש לנו נגיעה? התשובה היא, שאין הנגיעה מכסה את האמת לגמרי, כי גם אחרי שהיצר יפתה את האדם לומר שגם דרך השקר היא אמת, מכל מקום יודע הוא בעצמו שדרך האמת אמיתית יותר.

"וזה מחסדי הבורא יתברך, שלא נתן ליצר רשות לכסות את האמת לגמרי, אלא כל אדם יוכל להבחין בלבו באיזו דרך היא האמת, וצריך האדם להתרכז על זה, ולהתבונן תמיד כי רק האמת היא המציאות, ואשר ידמה אליה הוא שקר ואינו כלום."

העולם 'עולם', כי האמת נעלמת בו...

"אכן", מסיים השפת אמת בפרשת משפטים, "לבני ישראל ניתן האמת על ידי התורה כמו שכתוב 'מגיד דבריו ליעקב' שהיא הנהגה האמיתית הפנימיות..."

ואכן מצינו לדורות הנהגות של גדולי הדורות, שהיו כל כולם דבקים במידת האמת, וכך מתואר בספר "שר התורה", על מידת האמת שהיתה טבועה ברבינו הגאון מטשעבין, כשלמשל פעם נשאל על ידי מאן דהוא, אם דרכו לפתוח מקרר בשבת. והשיב שבכלל אינו פותח את המקרר גם בימי החול, שכן לא מזדמן לו הדבר. ובאמת היה זה דבר נדיר שהוא ייגש למקרר עצמו. אמנם, היות והוציא מפיו מילה כזו שאינו פותח את המקרר, נזהר מאז והלאה כל ימיו מלפתוח את המקרר, גם כשנצרך לכך.

וכשהיו מכבדים את הרב מטשיבין לכתוב אות בסיום כתיבת ספר תורה חדש, היה מסרב ובמקום זה היה מבקש לעשות את הסופר לשליח עבורו בכתיבת האות. כשנשאל פעם לפשר הנהגה זו, סיפר שאירע פעם בחו"ל שהשתתף בהכנסת ספר תורה, שתם יהודי שחתנו לא היה שומר שבת, והיות וחשש רבינו שגם הלה יכתוב אות בספר התורה, לכן אמר שאינו כותב אות, והוא מבקש שהסופר יהיה שלוחו. בעקבות זאת עשו כל הנאספים כמוהו, והלה גם כן לא כתב. והיות ובשעתו אמר ש'איני כותב', למרות שכוונתו הייתה רק לאותו מעמד, מכל מקום אינו רוצה לשנות מדבריו.

וסיפרו באי ביתו היה יהודי שהיה ממציא סיפורים ושמועות ודברי שקר וגוזמא בשם רבינו, וכשהיה נכנס לבית רבינו, היה יושב רבינו בפחד ושותק ולא מדבר, בכדי שלא ישמע הנ"ל דברים וישקר.

ובאחד הימים אף התבטא על כך מפורש היה זה כאשר נכנס אחד ממקורביו לשאול אודות ניתוח. הרבו סבר שהוא בא לשאול 'רעבישע שאלה', האם לעשות את הניתוח או לא, תפס את זקנו והחל לומר כמדבר לעצמו: "כל ימי נזהרתי שלא להוציא דבר שקר מפיו, ודווקא עכשיו, כשזקני כבר לגמרי לבן, אומר לו תשובה לשאלה כזו?", ורק כשהסביר שבא לשאול שאלה הלכתית, והציג את צדדי השאלה ואת אחוזי הסיכון בניתוח, הסכים הרב להזדקק לשאלה, פסק את פסקו, ואף הראה לו בכמה שו"תים מה שהכריעו בנידון דומה...

ואף כאשר החלו להגיעו השילומים ממשלת גרמניה, סיפר אחד הרבנים, שהתעוררה בלבו שאלה כזו, שהיה יכול לקבל מכספי השילומים הון רב, אלא שהיה צריך להצהיר שעבר את הגבול שבועיים מאוחר יותר מהתאריך האמיתי בו עבר, והסתפק אם לשקר, שכן מצד אחד זה שקר, אולם מאידך אולי מותר לשקר, ומצידו תהיה בזה השתדלות לפרנסתו. שאל את הרב מברסק וזה לא רצה להכריע, ושלחו לרב שענה על השאלה: "לדעתי אין מצוות השתדלות על ידי שקר!"

ובזה זכה לס"ד, מיוחדת וכפי שמסופר עוד שם כי הרב הקפיד כל השנים שהישיבה (טשעבין) לא תעבור על חוקי המדינה, וכל כספי הישיבה היו מתנהלים בדיוק נמרץ לפי הכללים, גם אם היה נראה לפעמים שהישיבה מפסידה כסף רב.

באותם ימים, כמה שנים אחרי קום המדינה, יצא שר האוצר

מאוחר יותר כשחזר לישיבה רבי גדליה התעניין אצלו היה בגור? והוא השיב: "כאן בישיבה מרגישים את יום הדין, ואילו שם מרגישים את היום-טוב". המשפט הזה מאד צרם לאוזניו של רבי גדליה, והוא אמר לו בתייה: "מה פתאום?! גם כאן צריכים להרגיש את היום-טוב

ימי ראש השנה בצילו של מרן המשגיח רבי גדליה אייזמן זצ"ל, בישיבת 'קול תורה'

"כי למשפטיך עמדו היום"

בליל ראש השנה הראשון, לאחר תפילת מעריב, היו עוברים מאות התלמידים והמתפללים לפני רבותיהם - ראשי וחכמי הישיבה הניצבים בכותל המזרח, לברך ולהתברך בברכת השנים. אצל רבי גדליה היתה זו 'עבודה' לכל דבר וענין. במשך מרבית השנים, עד לעת זקנותו, הוא התעקש להגיש את ידו לכל אחד ואחד ולאחל לו את כל הנוסח בשלימותו: 'לשנה טובה תכתב ותחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום', בחמימות, ברגש הומה ומאור פנים, מבלי שנראה עליו כל סממן של עייפות, 'שגרה' ו'מלומדה'.

כה כותב ברשימותיו אחד מצעירי התלמידים, רבי דוד חילקו, תיאור מליל ראש השנה בשלהי שנות ה'נ': "לאחר התפילה עברו הבחורים לפני הרבנים במשך כשעה וחצי לברך ולהתברך בשנה טובה. פניו של המשגיח זצ"ל הפיקו זוהר מיוחד, בצורה לא רגילה, מראה שלא היינו רואים במשך השנה.

אבי מורי שליט"א היה מגיע במיוחד בליל ראש השנה כדי לראות את הפנים הזוהרות של המשגיח רבי גדליה בליל ראש השנה. היו אומרים לפניו את כל הנוסח - 'לשנה טובה תכתב' וכו' והוא היה חוזר בפני כל אחד ואחד על כל הנוסח. בשנים המאוחרות יותר, כשכבר לא היה בכוחו לאחל לכל אחד ואחד, שוב הוצרכו כל הרבנים לשנות המנהג. הבחורים הם שאמרו את הנוסח והרבנים רק ענו 'אמן' בתוספת האיחול 'וכן למר', ורק אז רבי גדליה הסכים גם

תוקפה של עבודת חודש אלול ב'קול תורה' הגיעה לשיאה מידי שנה בשנה בליל ערב ראש השנה. אז היה רבי גדליה מוסר את שיחתו המסורתית הקבועה, שיחה שחשמלה את האוירה, הרעידה את נימי הלב והנפש, והביאה בכנפיה רוח של חיזוק וטהרה.

בדרך כלל רבי גדליה היה מדבר בה אודות מעלתו וחשיבותו של ערב ראש השנה. הוא היה פותח בדברי הטור המפורסמים (או"ח סי' תקפ"א בשם מדרש תנחומא), מהם עולה כי חז"ל ייחסו לערב ראש השנה חשיבות כעשרת ימי תשובה ויום הכיפורים והוא שקול כמותם. ובכל שנה ושנה הרחיב להסביר מזוית אחרת וממבט שונה את עומק משמעותו של היום, חשיבותו ומעלתו, אשר יכול להוות פתח להצלחה לזכות בדין. תוך שהוא מפנה תביעה נוקבת לשומעים להבין את ההכרח להתעלות בו, לא לשקוט על השמרים, ולהשקיע מאמצים לתפוס את אורו וחשיבותו של היום במחשבה ובמעשה.

בשיחות הללו של ערב ראש השנה, גם היה רבי גדליה מדבר אודות עבודת המלכויות, שזה היסוד של כל ראש השנה. לקבל את עול מלכותו יתברך, ולהגיע במחשבה לידי הכרה אמיתית שהוא אדון כל הבריאה ומנהיג העולם, ו'אין עוד מלבדו'. אך הדגיש, כי זו עבודה שדורשת מהאדם ג'יעה נוראה, כי מקטנותו הוא מוקף כולו בסיבות ומסובבים המסתיירים ממנו את מלכות השם יתברך. לכן הדרך להגיע לזה הוא על ידי חיזוק בתפילה, אשר ממנה פינה ויתד להכל, בדגש על כוונת התפילה כדי שגיע ממנה להכרת 'מלכויות'. כמו כן לברך ברכות בכוונה, ולא לזרוק שום ברכה מהפה בלי שימת לב. כך יקבע בהכרתו שד' יתברך הוא הבעלים של הבריאה, וזו ההכנה הטובה ביותר לעבודת ה'מלכויות' בראש השנה.

לאחר השיחה היה רבי גדליה עצמו יורד לפני התיבה לשמש כשליח ציבור לתפילת מעריב האחרונה בשנה. תפילתו היתה מלאת רגש, בקול ערב, בניגון משתפך, ובהטעמה והדגשה של כל תיבה ותיבה, אשר רוממה את כל בני הישיבה לפסגות גבוהות. עד כדי כך שהבחורים היו מתדיינים בינם לבין עצמם: "מתי התפילה רצינית יותר? ביום האחרון של השנה או בראש השנה עצמו..."

כך היו בני הישיבה נכנסים לראש השנה טבולים במי הדעת - מעיינותיו הזכים של רבי גדליה, ומלווים בתחושות ממשיות של משפט ושל יום דין.

באמצעות מסרים מלאי תקוה שהעביר כסדר, שהחזיק המעשי הנדרש מהאדם בימים אלו נתון בידו וביכולתו של כל אחד ואחד ולא בשמים היא.

זה בא לידי ביטוי תמידי בשיחותיו. לאחר התביעות הרמות והנוקבות שתבע מהתלמידים, הוא היה מסיים בניהם מרגיעה עם משפטים מעין אלו: "אם נעשה את מה שנדרש מאיתנו, נעבור בעזרת ד' את יום הדין בשלום". "אם נקיף את עצמנו בדברים האלו, זה כבר יחשב לנו הכנה ליום הדין כפי כוחנו". "כמוכן עלינו לזכור מה שאנו אומרים תמיד, שאין דורשים מהאדם יותר ממה שבכוחו לעשות, ואם אדם עושה מה שיכול, צריך הוא להאמין באמונת אומן בכח הנפש האלוקית שבו, ובקרבנו לד' יתברך כאיש-ישראל וכאיש התורה, ואז הקדוש ברוך הוא עצמו ישפיע עליו הארת פניו יתברך ביתר שאת", ועוד כהנה וכהנה ביטויים מדרבנים שנסכו תקווה טובה בלב.

לא אחת כאשר רבי גדליה הבחין בבחור שנמצא במתח גדול מידי, והפחד והחרדה משתקים אותו, מעציבים ומעכירים את רוחו,

כן לנהוג כך. ויש לציין עוד, כי רבי גדליה היה עומד בשארית כוחותיו במשך כל הזמן הזה שהבחורים עברו לפניו, ובסוף הזמן כבר היה עומד מוטה על צידו מרוב מאמץ, אך לא הסכים לשבת כלל מפני כבוד הציבור."

ואותו תלמיד כותב עוד ברשימותיו: "אפילו בראש השנה ויום הכיפורים, ימי הדין והמשפט, אשר אימת הדין ריחפה באויר, רבי גדליה הקפיד לקדם כל יהודי שפגש בדרכו או בהפסקה שבאמצע התפילה, בברכת 'א' גוט יום-טוב' בחמימות. להראות שקדושת היום ותוקף יראת הרוממות אינם אמורים להפקיע מיהודי רגשי הטבה וכבוד לזולת. זכור אזכור, מה נפלא היה מראהו של רבי גדליה כאשר הוא בא שנה אחת בשעה מוקדמת לתפילת שחרית בראש השנה, ועל פניו רצינות של יום הדין. אך כאשר ראה את אחד המתפללים, רבי פנחס מנדל זצ"ל, יושב במקומו בבית מדרשו, מיד הוא פנה אליו וברכו בשנה טובה במאור פנים."

ואנקדוטה מעניינת בענין זה סיפר אחד התלמידים: "זכורני בליל ראש השנה באחת השנים, ניגש אליי אחד מרבני הישיבה ודבר

בפיו: היות וסדר אמירת 'לשנה טובה' לרבני הישיבה אורך זמן רב, ישנה אפשרות לקצר מעט זמן זה. אם יבקשו מהמשגיח - שמקומו היה בסוף שורת המזרח - להתקדם ממקומו לאחר סיום התפילה ולעמוד לצד שאר רבני הישיבה ולא בפניה בה ישב, אז יחסך זמן ההליכה למקומו וממנו. אמרתי לו שהוא עצמו ילך להציע זאת לרבי גדליה, אך רבי גדליה סירב להצעה, כשטעמו ונימוקו עימו: 'בחדר-אוכל בראש השנה, אמורים הבחורים לדבר רק על ראש-השנה, ולא על שום נושא אחר. אם אזוז ממקומי, יהיה ענין נוסף שידברו עליו, לכן אינני מעוניין לעבור למקום אחר..."

"שמחתי מתוך יראתי"

נקודה חשובה מועלית בפי כמה תלמידים בהקשר לעבודת חודש האלוף והימים הנוראים בצילו של רבי גדליה: לצד נוראות חרדת האלוף וחרדת הדין שהשרה רבי גדליה בישיבה ביתר שאת ועזו, ולצד דרישותיו העצומות לשלמות, בד בבד הוא גם דאג כל העת שתהיה אוירה מתונה ומיושבת בישיבה. שהפחד והחרדה לא יגרמו לבחורים לשיתוק, קיפאון ואיבוד עשתונות, אלא יהוו כגורם מעודד ומדרבן להגיע לידי חיזוקים מעשיים. הוא היה עושה זאת

קריאתם של גדולי הדור שליט"א:

"להיות שותפים בהצלת חיים"

ע"י מימון בדיקה אחת של דגימת מח עצם המצילה חיים של חולי סרטן רח"ל, והתורמים יתברכו במידה כנגד מידה"

180

בסר

ממנים עכשיו עלות בדיקה של דגימת מח עצם מצילת חיים

ונחתמים לחיים.

שותפים לחיים עם 'עזר מציון' וזוכים להציל חיים!

236 - 236 - 800 - 1

עזר מציון

מערך תמיכה ופראת

רגלית ביום שני של ראש השנה לאחר התפילה מהשיבה בשכונת 'בית וגן' לחצר הקודש גור במרכז העיר. אביו רבי יצחק זצ"ל היה מתפלל שם מידי שנה במחיצתו של הרבי בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, והוא רצה לאחל לו שנה טובה. מאוחר יותר כשחזר לשיבה רבי גדליה התעניין אצלו איך היה בגור? והוא השיב: "כאן בשיבה מרגישים את יום הדין, ואילו שם מרגישים את היום-טוב". המשפט הזה מאד צרם לאוזניו של רבי גדליה, והוא אמר לו בתהייה: "מה פתאום?! גם כאן צריכים להרגיש את היום-טוב, את השמחה של יום טוב. את ה'חדוות ד' היא מעוזכם", ואין זו סתירה כלל ליום הדין ולעבודה הנדרשת מאיתנו ביום זה".

ומסופר, כי שנה אחת בליל יום טוב ראשון של ראש השנה, כאשר עברו הבחורים לאחל לרבי גדליה 'שנה טובה', הוא העיר לאחד מהם על המתח והעצבות שאוחזים בו. כה אמר לו: "בחור צריך להיות שמח! בחור צריך להיות חברה'מן! בחור צריך להיות עם כל המרץ והשמחה!... בשום פנים ואופן לא עצוב ומדוכדך...".

"שנה אחת באחד מימי חודש אלול", סיפר רבי מיכאל קוט, "עורר רבי גדליה בשיחה כהרגלו בקודש להתחזק בתורה ויראת-שמים. למחרת ניגשתי אליו ושאלתי: איך נוכל לבצע את מה ששמענו בשיחה הלכה למעשה? הרי מחד גיסא, אנחנו זוכים לשמוע מהמשגיח דברי חיזוק בתורה ויראת שמים, ומאידך גיסא, מיד לאחר גמר השיחה אנחנו עומדים בנסיון בחדר-אוכל. כי לא ימלט שמבין כולם ישנם תלמידים שגורמים לאוירה של קלות ראש, בזה שמדברים על נושאים שונים ומשתפים את האחרים בדבריהם, ומוציאים את כל האוירה המרוממת של הימים-הנוראים שאנחנו שומעים בשיחות? השיב לי רבי גדליה כך: 'זה דווקא דבר חיובי מאד. הרי האדם לא יכול כל הזמן להיות בשמים, הוא צריך להיות גם מעורב בדעת עם הבריות, ולדעת איך לדרוך על הקרקע. הרי אחרי הכל אנחנו אנשים חומריים, וצריכים להתחשב גם בצרכי הגוף. בשביל בני השיבה נחשבים דיבורים אלו כמו 'התעמלות', כי בני תורה הרי לא עושים התעמלות כמו אחרים שקופצים אנה ואנה, אז לפחות שזה יהיה ההתעמלות שלנו, להתאוורר קצת מהשאיפות הגדולות שלנו ברוחניות, וזה גם חשוב בשביל הרוגע ומנוחת הנפש בחודש אלול. לכן זה טוב גם להיכנס מדי פעם לחדר-אוכל ולרדת מהדרגות הגבוהות. אבל כמובן צריך לקחת את הכל בערבון מוגבל, ולדעת את הגבול הנדרש".

(רבי גדליה')

ומונעים ממנו ליישם את העבודה הנדרשת ממנו, הוא היה ניגש אליו ומוריד את העול הגדול מעליו. לתלמיד כזה שהתאונן פעם בפניו על לחץ שהוא מצוי בו בימים אלו, השיבו רבי גדליה תשובה הפוכה כל כך ממשנתו ודרכו: "אין לך סיבה לפחד, הרי אחרי הכל הרי אנחנו מתפללים יחד ציבור גדול כל כך, וזה לכשעצמו זכות גדולה".

כיוצא בו גם אירע פעם באחד מימי חודש אלול, כאשר רבי גדליה הבחין בבחור שמתהלך בארשת פנים קודרת, מתוח ועצוב. הוא ניגש אליו ואמר לו: "השנה, האלול שלך הוא לסגור את ה'רבינו יונה' וללכת לקנות שוקולדים בחנות..."

וכעין זה סיפר רבי אביגדור צבי שינדלהיים, ראש ישיבת 'דרכי משה' בבני-ברק: "באחת השנים, סמוך ונראה לראש-השנה, פנה תלמיד לרבי גדליה, ותינה בפניו את מועקתו: 'אני סובל ממתח גדול בגלל ימי הדין שמתקרבים, והמתח הזה גורם לי לבלבול דעת ועצבים'. רבי גדליה השיבו על אתר באופן נחרץ: 'הפחד והאימה לפני יום הדין נועד כולו רק לתועלת, ורצון הבורא הוא במקום שהתועלת שם. אולם אם באופן אישי זה מפריע לך, הרי שהעבודה שלך בימים אלו היא לשלוט ולהתגבר על עצמך שתחושת הפחד של אלול לא תחול עליך כלל', והפטיר בקביעה: 'העבודה שלך השנה היא שהאלול שלך - לא יהיה אלול, וזה יהיה האלול הכי גדול שלך!'..."

"כי חדוות ד' היא מעוזכם"

גם היה חשוב לו לרבי גדליה שהתלמידים לא יראו בראש השנה יום מעיק ומכביד של אימה בלבד, אלא גם כיום של חג ושמחה. אמת שיש לדאוג מאימת הדין, אבל אין לשכוח שהוא יום טוב פשוטו כמשמעו ויש לשמוח בו, ככתוב: "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים... ואל תעצבו כי חדוות ד' היא מעוזכם" (נחמיה ה, י). ועוד אומרים חז"ל: "שישראל אוכלים ושותים ושמחים ובטוחים שיעשה להם נס" (ירושלמי ר"ה א, ג), וזהו שאמרו בתנא דבי אליהו (ריש פרק ג): "שמחתי מתוך יראתי". זאת היא אחת העבודות המרכזיות של ראש-השנה, לשלב בין שתי ההרגשות הללו יחדיו: יראה ושמחה, בבחינת 'גילו ברעדה'. מחד גיסא, יראה ופחד מעומק הדין, ומאידך גיסא, שמחה וחדווה בישועת ד' ומעוזו שיוציאנו מלפניו בדימוס בגזר דין של חסד.

סיפר אחד התלמידים, רבי יהודה אריה רפפורט, ר"מ בישיבת 'בית מתתיהו', כי באחת השנים שלמד ב'קול תורה', הוא הלך

בזכות התורה ולומדיה

מאות אלפי יהודים כבר זוכים להתקדם מיד יום בידיעת התורה
באמצעות התוכניות השונות של 'דרשו' אל תישאר מאחור!

לפרטים והרשמה גש לעמדת נדרים פלוס

מכיוון שידע שאביו של הנער הצעיר סנדלר במקצועו, פנה אל הנער ואמר: "ירוחם! אני רואה שאתה עילוי שידע לשאול שאלות טובות. מן הסתם אביך הוא גאון הגאונים. אולי תוכל לומר איזשהו שטיק'ל תורה שאבא שלך חידש?"... ה"בדיחה" הייתה מוצלחת. כולם התחילו לצחוק

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי, משגיח דישיבת 'ארחות תורה' על התכלית והמטרה שאליה צריך יהודי לשאוף בראש השנה

"וְהַתְּבַרְךְ בְּלִבְבוֹ לְאֹמֵר שְׁלוֹם יְהִיָּה לִי... לֹא יֵאָבֶה ה' סֵלַח לּוֹ (כט, יט)

כשחושבים על מה שכתוב בפסוק, יש פה פלא עצום. וכי התורה מדברת על אדם חסר דעה? הוא שומע את כל הקללות, שפניהם של ישראל התחילו מוריקות לְמִשְׁמָעָן, והוא מתברך בלבבו לאמר: "שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך" - אלי זה לא נוגע.

כתוב בספרים ש"שופר" ראשי תיבות: שורש פורה ראש ולענה. השופר בא להזכיר: עכשיו לא די לעשות 'ניתוח קוסמטי'. זה אולי יפה לכל השנה, אבל עכשיו לא די בזה - צריכים להשתנות מן היסוד! להתהפך ולהיות אדם אחר!

כשהאור הגדול ממניסק, רבי ירוחם זצ"ל, היה עדיין צעיר לימים, שמע שיעור מאדם אחד עילוי, בעל כישרון, אבל כנראה לא שלם במידותיו. השיעור היה נשמע מבריק במיוחד, אולם במהלכו התערב הנער הצעיר ואמר: "כמדומני שיש תוספות שאומר לא כך", ומיד הביא את לשון התוספות.

מגיד השיעור הרחרר לרגע, והבין שזו קושייה טובה, אבל לא היה לו את הכוח להודות בטעותו, ו"מרח" איזושהי תשובה בניסיון לחפות על הדברים שאמר.

הוא המשיך בשיעור, כשלפתע התערב שוב הנער הצעיר ואמר: "מרח" בסוגיה משמע לא כך", וציטט את לשון רש"י.

גם הפעם מגיד השיעור הבין שהערתו של הנער צודקת, אך גם הפעם לא היה לו את הכוח להודות, ושוב "מרח" איזושהי תשובה להשתיק את הנער. כך גם קרה בפעם השלישית כשדבריו נסתרו מגמרא מפורשת.

הציבור לא היה טיפש, והתחילו לצחוק על מגיד השיעור.

שלושה לאטעס

הלה לא שלט בעצמו, ומכיוון שידע שאביו של הנער הצעיר סנדלר במקצועו, פני אל הנער ואמר: "ירוחם! אני רואה שאתה עילוי שידע לשאול שאלות טובות. מן הסתם אביך הוא גאון הגאונים. אולי תוכל לומר איזשהו שטיק'ל תורה שאבא שלך חידש?"...

ה"בדיחה" הייתה מוצלחת. כולם התחילו לצחוק. הם הרי ידעו שאביו סנדלר ולא גאון הגאונים.

אך הנער ירוחם לא נבהל והשיב: "אבי לא גאון הגאונים. הוא יהודי טוב ולפרנסתו עובד בסנדלרות. אבל מכיוון שאני רואה שאתה מאד רוצה לשמוע מימרא של אבא שלי - אגיד לך מה שאבא שלי אמר לי:

"ירוחמ'קה! דע לך! בן אדם מתגלגל בחיים ואף פעם לא יודע מה ילד יום. צריך שתהיה לך פרנסה אחת ביד!" והוא לימד אותי את המקצוע.

יום אחד הוא לימד אותי כך: "ירוחמ'קה! אם בא אליך יהודי עם חור אחד בנעליים - אל תיבהל! תעשה על החור לאטע - טלאי. אמנם זה לא הכי יפה ולא הכי מכובד, אבל לא נורא, אפשר ללכת עם זה. ואם בא אליך יהודי עם שני חורים - כאן זה כבר יותר בעיה, אבל תמליץ לו להשקיע! אפשר לעשות שני לאטעס ועדיין אפשר יהיה ללכת עם הנעליים. אבל אם יש שלושה חורים - תגיד לו שצריך כבר נעליים חדשות".

הנמשל היה מובן מאליי...

אנחנו כל השנה תופרים לאטעס. יש לנו ייסורי מצפון, מרגישים שאנחנו לא בסדר, ומשתנים קצת פה, קצת שם. אבל עכשיו הגיע אלול - הגיע הזמן להחליף נעליים! לא לתפור לאטעס! להשתנות מהשורש. לא להיות "שורש פורה ראש ולענה".

(תודתנו ל"פה נוף" ספרים)

מלך רם ונישא על כאלו דברים פעוטים וחסרי חשיבות.

ידוע שגדולי המוסר אמרו שזה לא שייך אלינו, מה שמובא מהזהר הקדוש. אנחנו בדור שלנו צריכים לבקש ואדרבה, להרבות בבקשות על כל דבר קטן כגדול, כי בזמנינו צריכים בעיקר חיזוק באמונה. כשאדם מבקש, הוא יודע שמי שנותן לו זה הקב"ה! הוא מראה שהוא באמת מאמין שכל מה שיש לו זה מאת ה'. מי שלא רגיל לבקש כל הזמן בקשות אישיות מהקב"ה, כשהוא לוקח אנטיבייטיקה הוא חושב שהיא מרפאת אותו, ושוכח שזה רק מחובת ההשתדלות ושאת הרפואה האמיתית שולח הקב"ה.

ברשות הרב, יש לנו בקשה מיוחדת. אנחנו רואים שהרב משקיע מאוד באמירת 'עלינו לשבח', הרבה כוחות אחר כל תפילה ותפילה, ובראש השנה הרי תפילת 'עלינו לשבח' מקבלת מקום מרכזי מאוד במוסף ובעבודת היום של המלכת הקב"ה עלינו. אולי בהזדמנות זו יגלה הרב טפח מהסוד של 'עלינו לשבח', מה העניין המיוחד שיש באמירתו.

"אין פה שום סוד מיוחד, זה מדרש שאמרו חז"ל שהגויים אומרים לכלל ישראל 'תהיו כמונו', תלמדו מאתנו. כלל ישראל אומר להם, מה שלנו יש, אף פעם לא תוכלו לתת לנו! לנו יש 'למשפחותם לבית אבותם', כלומר יש לנו מסורת אבות. אנחנו יודעים לאיפה אנחנו הולכים, ומה המטרה שלנו בחיים. זה דבר שאין לאף אומה ולשום בעולם! כתוב 'כי עם קדוש אתה ובך בחר ה'', 'עם קדוש' - אומר רש"י זה מאבותיך!

עצם זה שאני יודע לאיפה אני הולך זה דבר עצום ונפלא.

ב'עלינו לשבח' אנחנו מבטאים את זה במילים ברורות, משבחים לאדון הכל ונותנים גדולה ליצר בראשית שלא עשנו כגוי הארצות. אנחנו מיוחדים. זה לבד שווה הכל!!

הרי גם כשאנחנו מברכים ברכות השחר לפני 'פוקח עיוורים' לפני 'זקוף כפופים', לפני 'מתיר אסורים' אנחנו מברכים 'שלא עשני גוי!' מה עוד אנחנו רוצים ומשתוקקים, אנחנו רוצים ביאת המשיח וגילוי אלוקות בעולם, נו, זה בדיוק מה שאומרים בהמשך 'עלינו לשבח', "יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך - ואנחנו כורעים ומשתחוים".

ולפני שאנחנו עוברים לתפילה ובקשה שעל כן נקווה לך שיכירו וידעו כל יושבי תבל, אנחנו משננים לעצמנו 'הוא אלוקינו אין עוד, אמת מלכנו אפס זולתו, וידעת היום והשבות אל לבבך', ואחרי שזה נכנס ללב שלנו שהוא מלך העולם ושהכל מאתו יתברך, זה הזמן לבקש שכול העולם כולו ידע ויכיר בזה.

זה גם העניין של ראש השנה, יהודי מתפלל "מלוך על כל העולם בכבודך", וידע כל פעול כי אתה פעלתו... ויאמר כל אשר נשמה באפס...". זה נפלא שאתה ממליך את הקב"ה על כל העולם, רק אל תשכח להמליך את הקב"ה גם על עוד מישהו... על עצמך!

זכורני מעשה שאמרתי פעם מוסר לבחורים, וראיתי שיש אחד שיושב ובוֹלע בשקיקה כל מילה, ממש ניכר היה שהדברים חודרים ללבו, לאחר שסיימתי את דברי, בעת שיצאו החוצה הוא פנה

רוצה לעשות את רצונך. קשה לי, לא הכל אני מצליח, אבל אני משתוקק ומתאמץ וחפץ לעשות רצונך. יש לזה משמעות עצומה! הגמרא אומרת "בא חבקוק והעמידן על אחת - וצדיק באמונתו יחיה", זה היה הניסיון בדורות האחרונים! יש כל כך הרבה צרות, והאמונה שלנו בקב"ה כל הזמן עומדת למבחן. אנחנו צריכים להתחזק בה עוד ועוד".

ועדיין, כל זה שאדם צריך להתייבב על דרך טובה ולעשות פעולות שמראות שהוא בכיוון הנכון, זה טוב רק להתחלה. אבל אחרי זה הרי צריכים עמל ויגיעה רבה כדי באמת להיות טובים. זאת לא חכמה רק להתחיל ולהישאר בהתחלה... ושם זה כבר כן נהיה קשה מאוד לכאורה...

"אומר לכם ווארט נפלא שאמר חתני אהובי רבי דוד ורטהיימר זכר צדיק לברכה. הוא שאל על מה שאנחנו אומרים 'יום יום בתפילה' בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חוקי חיים", מה הקשר בין ביטחון לבין חוקי חיים שזה לימוד התורה? כדי ללמוד תורה צריכים להיות עם ביטחון? מי שאין לו ביטחון לא יכול ללמוד? מה הקשר? הוא תירץ את השאלה על פי מה שאמרו חז"ל שכשהקב"ה רצה להוריד את התורה לעולם הזה, הוא חיזר על כל האומות ושאלם אם הם רוצים את התורה. מה עשו הגויים? הם שאלו מה כתוב בתורה. זאת, משתי סיבות: קודם כל הם רצו לדעת אם זה משתלם להם לקבל את התורה, והדבר השני שהם רצו לדעת זה אם הם יהיו מסוגלים לעמוד בדרישות של התורה. לא תרצח? לא, זה קשה מדי, אנחנו לא נוכל לעמוד בזה.

אבל עם ישראל אמר 'נעשה ונשמע', ובגמרא מובא שעל זה נאמר הפסוק 'ותומת ישרים תנחם', ומבאר רש"י שהיו ישראל בטוחים שהקב"ה לא יתן להם מצוות שלא יוכלו לעמוד בהן. כלומר הסיבה שעם ישראל אמר 'נעשה ונשמע', זה בגלל שהיה לו ביטחון בבורא עולם שאם הוא נותן להם מצוות - סימן שאפשר לקיים אותן ולעמוד בהן.

אף אנו נענה ונאמר, כשיהודי מסתכל על מה שיש לו לתקן, זה נראה המון, זה נראה קשה ואפילו בלתי אפשרי. אבל צריכים לבטוח בקב"ה ולהאמין בו, שאם הוא נתן לנו את המצווה הזאת של 'תשובה', זאת אומרת שזה אפשרי, אנחנו צריכים להתחיל, להיכנס למסלול, ובעז"ה ההמשך יבוא ואני לא אומר שזה יהיה קל, אבל זה בוודאי לא בלתי אפשרי! בוודאות!!! כי הרי הקב"ה נתן לנו את המצווה הזאת, ואנחנו בוטחים בו בביטחון מלא שהוא לא נתן לנו משהו שלא נוכל לעמוד בו חלילה".

ברשות הרב נשאל שאלה מעשית לקראת ראש השנה. הן ידוע ומפורסם שהזהר הקדוש אומר על מי שמבקשים בקשות בראש השנה על דברים גשמיים, הם כמו כלבים הצווחים 'הב הב'. רבים תוהים בדבר, האם נכון לבקש בקשות אישיות או לא? הרי אם לא בראש השנה, מתי נבקש? זה הזמן הכי טוב לבקש. ובכלל, גם בשאר ימות השנה יש אנשים שמרגישים 'לא נעים' לבקש בקשות אישיות מדי, או גשמיות מדי, כביכול אין זה יאה לדבר לפני

בשנה החולפת, כמה ניסים נעשו לנו בשנה הזאת, כמה דברים טובים קרו לנו, והכל מאתו יתברך. צריכים להכיר בטובה שקיבלנו עד כה, ולהוסיף ולבקש עוד ועוד טובה וברכה. חז"ל אומרים שהתפילה צריכה להיות באופן של נותן הודאה לשעבר וצועק לעתיד לבוא. האמת שזה נראה תמוה, אם אני אלך לתת מתנה לחתן בר מצווה והוא יגיד לי "תודה רבה, אבל אני רוצה שתתן לי עוד משהו", מה נאמר? זה לא דרך להודות לבני אדם, נכון? אבל כשמודים לקב"ה אנחנו תמיד צריכים לבקש עוד, זה חלק מההודאה ומההכרה שהכל מאתו יתברך, זה גילוי דעת שכלי הקב"ה לא יהיה לנו כלום!

על כן נודה על העבר ונבקש לעתיד לבוא, והקב"ה יעזור באמת שיהיה סייעתא דשמיא גדולה, ונוכל באמת להיכנס עם ראש השנה עם הרגשת ביטחון שאנחנו מאמינים ובטוחים שהקב"ה יכתוב אותנו לטובה בכללות ובפרטות, אמן.

לחבר שצעד לצדו ואמר לו "שמעת מה הרב אמר? הוא ממש דיבר עליך"...

נו, הוא שמע בשקיקה את המוסר, כי זה הסתדר לו מצוין עם מה שהחבר שלו צריך לתקן...

הם היו בחורים צעירים. רק שלא ניראה ככה כאנשים בוגרים שמתפללים בראש השנה, שמבקשים בדמעות שכולם יכירו במה שאנחנו עצמנו עוד לא זכינו להכיר בצורה הראויה...

לסיים, נבקש ברכה לקוראים היקרים שלנו שיזכו לשנה טובה ומתוקה.

שתהיה לכולנו כתיבה וחתימה טובה, ונתברך כל אחד במיטב הברכות, תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה.

אנחנו מאחלים ומברכים שבאמת כל הדברים הלא טובים יישארו מאחור, ויהיו לנו רק דברים טובים בשנה הבאה.

אבל צריכים לזכור להודות גם על כל הטובה והברכה שהיתה לנו

המשך מעמוד 12 | הרב אליהו שור

מעשה, בקבלם עליהם 'קבלות טובות', לשנות את הרגליהם הבלתי נכונים, ומשתדלים לעמוד בהם. ועל ידי כך זוכים הם להינצל ביום דין זה, להיכתב בספרם של צדיקים גמורים ביום ראש השנה. וזוכים הם - - -

להציל עולם מלא מרדת שחת.

עולמם שלהם!!

מוטל עליהם לעשות ולפעול. בהתאם לכך הם תופסים פיקוד, מכריחים את יצר הרע לזוז הצידה, ופועלים באופן אקטיבי להינצל ביום זה ולהיכתב בספרן של צדיקים!

כאשר בהתאם לכך הם מכוונים בתפילה כראוי, שופכים הם ליבם כמים ומתחננים קדם מרן די בשמיא שיוציאם זכאים בדין.

במקביל אינם מסתפקים רק בתפילה, אלא אף משתדלים לעשות

המשך מעמוד 15 | הרב ישראל ליוש

כבנים, וזאת עפ"י סיפור...

פעם נתלש כפתור בבגדו של מרן ה'חתם סופר' זי"ע, והוא ביקש מביתו שתתפור עבורו את הכפתור. כשקיבל בחזרה את הבגד לאחר התיקון, אמר לה ה'חתם סופר' ידוע לי שלא את תפרת את הכפתור...

הודתה הבת בביישנות שאכן כך היה, היא מסרה את הבגד למשרתת שתתפור את הכפתור. "אבל..." - שאלה הבת ביראה - "מהיכן אבא ידע שלא אני תפרתי את הכפתור...?"

"הנה בכנף הבגד" - הסביר לה ה'חתם סופר' - "יש עוד קרע קטן שלא תוקן, אם היית תופרת את הכפתור בוודאי היית שמה לב אל הקרע ומתקנת אותו. המשרתת אף היא ראתה אותו, אבל היא עושה רק מה שהיא צוותה..."

בראש השנה - מסביר ר' גמליאל - אנו עומדים למשפט לפני מלך מלכי המלכים, והספק הגדול האם נשפט כבנים או כעבדים. אין ספק שכולנו רוצים להישפט כבנים, שהרי אינו דומה בן העומד למשפט לפני אביו, לעבד שעומד למשפט לפני אדונו.

לפי המעשה עם ה'חתם סופר', הכל תלוי בנו, האם אנחנו מתנהגים כבנים שעושים הכל בשמחה וביראה, או שעושים הכל כעבדים הכפויים לעשות..."

ערב ראש השנה, התרבו הספסלים בישיבת פוניבז', והגבאים האמונים על סידור המקומות לתפילות הימים הנוראים שוברים את ראשם על סידור מפת המקומות לכלל הבחורים. חסרים להם עשרות מקומות...

אחד הרעיונות שהועלו היה להגדיל את עזרת הגברים באמצעות גלריה, אך זה יהיה על חשבון מקום בעזרת הנשים. הרעיון קרם עור וגידים ואושר ע"י כל הנוגעים בדבר. אלא שלפני יישומו בפועל, עלו הגבאים אל מרן ראש הישיבה וצ"ל כדי לקבל ממנו אישור לתכנית החדשה...

הרב שך חיכם בדעתו אנה ואנה, ולבסוף הורה שלא להמעיט ממקומות עזרת הנשים, והסביר: "הרי מי הן הנשים הבאות להתפלל בישיבה? הן לא הנשים הצעירות, אימהות לילדים קטנים, הן הרי צריכות לשמור על ילדיהן בביתן... הנשים שבאות להתפלל הן או אלו שלא זכו עדיין להיפקד בזרע של קיימא, או הרווקות שמייחלות לשידוך... תפילות אלו הבאות מעומק ליבן השבור, חשובות ביותר כלפי שמיא, והן מעלות איתן את התפילות של הציבור כולו... הישיבה זקוקה לתפילתן... אל לנו לוותר על התפילות של נשים אלו..."

בין בת למשרתת

הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א ביאר פירוש חדש בפיוט אם

מתוקים

מדבש

על קושיא זו נאמרו עשרות תירוצים, בקובץ נזר התורה (אלול תשס"ו עמוד רעט) כתב לתרץ הרה"ג ר' חזקיהו יוסף פלמן זצ"ל בשם אביו הרה"ג רבי בן ציון זצ"ל שהביא מהחפץ חיים שמצוות וזכויות הם שני דברים שונים. לדוגמא אם יש אחד שבא לשיעור תורה ואינו מבין את הנלמד, אין לו זכות בעצם הלימוד, אך יש לו מצוה ושכר על כך שאינו מדבר באותו זמן לשון הרע ורכילות, וגם על מה שמתאמץ. אבל מי שמבין וחי את הדברים הנלמדים, אצלו יש גם זכויות של הלימוד, וזהו שאנו מבקשים שנרבה זכויות כרימון ולא רק מצוות כרימון.

מסופר על יהודי שהקשה לרבו על דברי הגמרא שאפילו ריקנים מלאים במצוות, והלא דבר והיפוכו הוא, אם הם ריקנים, איך הם מלאים? רבו לא היה שבע רצון מהקושיא, ואמר לו, גם אני למדתי גמרא זו, אך היתה לי קושיא אחרת, אם הם מלאים במצוות, האין אפשר לומר עליהם ריקנים...

הרב השיב שכאשר למד בישיבת סלבודקה שמע את ראש הישיבה מרן הגר"א שר זצ"ל שאמר שברכת ה'שהחיינו' על פרי חדש איננה באה בגלל הטעם החדש של הפרי

"שהחיינו וקיימנו והגיינו"

בגליון 'קול ברמה' שהתפרסם בתקופת הקורונה, בתשרי תשפ"א הובא מה שסיפר הגר"י זילברשטיין בליל ראש השנה, שבאו לשאול אותו האם מי שנתקף בנגיף הקורונה, ואין לו טעם וריח, יוכל לברך 'שהחיינו' על פרי חדש, כמו שנוהגים בלילה השני של ר"ה? משתתפי השיעור ניסו לומר שיברך על ראיית הפרי, אבל הרב השיב שלא פוסקים כך.

הרב השיב שכאשר למד בישיבת סלבודקה שמע את ראש הישיבה מרן הגר"א שר זצ"ל שאמר שברכת ה'שהחיינו' על פרי חדש איננה באה בגלל הטעם החדש של הפרי, אלא שכאשר אדם מתבונן שהנה עברה עונה נוספת, והגיעו פירות חדשים, והוא זכה לחיים - הוא שמח על כך, ומברך 'שהחיינו'! יוצא אפוא שהברכה היא על ה'חיים' שניתנו לאדם, ולא על הפרי עצמו. ולכן אפשר לברך שהחיינו על הפרי החדש, גם אם אין למברך טעם וריח.

הוא חשב לעצמו בתמיהה: מה הרעש הגדול הזה? וכי האנשים האלו נשבעו למרמה ח"ו במשך השנה, שהם מתאנחים כל כך

"ולא נשבע למרמה"

בספר 'פניני תורה וחסידות' הובא מה שסיפר הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל: זכיתי להכיר יהודי אחד מבני ברק מחסידי טשורטקוב בשם רבי שמואל היילפרין, מי שהיה הרב הראשון של שכונת זכרון מאיר בבני ברק. הוא היה חתנו של יהודי אחד מחסידי וויזניץ, ואחר חתונתו, כשחמיו נסע לרבו בוויזניץ לימים הנוראים, הוכרח גם הוא לנסוע לשם מטעמי דרך ארץ כנהוג באותם הימים. במשך התפילה לא הרגיש החסיד את עצמו כל כך בנוח, כיון שלא היה מורגל בצורת התפילה שם. בטשורטקוב היה נהוג להתפלל בנחת ובלחישת כמנהג בית רוז'ין, ולעומת זאת בוויזניץ התפללו בהתלהבות עצומה ובקול רעש גדול.

בליל ראש השנה היתה התעוררות עצומה בקרב הקהל, וכשהגיעו לתיבות "ולא נשבע למרמה" שבפרק "לדוד מזמור", שמע איך שמתפללי בית המדרש מתאנחים מרה מקרב לב, והוא חשב לעצמו בתמיהה: מה הרעש הגדול הזה? וכי האנשים האלו נשבעו למרמה ח"ו במשך השנה, שהם מתאנחים כל כך על חטא חמור זה, אשר אפילו אנשים פשוטים ביותר אינם עוברים עליו?

אחרי התפילה, כשעבר לאמירת גוט יו"ט בין אלפי החסידים, עצר אותו ה'אהבת ישראל' ואמר לו: "פארשטייטסט, יונגערמאן? (האם אתה מבין, אברך?) - משביעין אותך תהי צדיק ואל תהי רשע... או אז הבין על מה נאנחו כל כך מתפללי בית המדרש.

רבו לא היה שבע רצון מהקושיא, ואמר לו, גם אני למדתי גמרא זו, אך היתה לי קושיא אחרת

"שנרבה זכויות כרימון"

הרמ"א (סי' תקפ"ג) מביא את המנהג של אכילת רימון בליל ראש השנה, ואומרים 'נרבה זכויות כרימון'. והקשה בפרי חדש שם מדברי הגמרא בברכות (נז) 'אפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון', ואם כן מה ה'רבותא' בתפילה זו, האם שאיפתנו להיות ריקנים?

למעשה, תוך כדי העיסוק בתורה מתבזבזים רגעים קטנים, זעיר פה וזעיר שם. אך ביום ראש השנה אין רגע לבזבז

"זה היום תחילת מעשיך"

ב'פניני פרשת השבוע' מסופר שביום ראש השנה, היה הרב מברסק, הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל, רבן של ישראל, עוסק בכל רגע פנוי לאורך כל היום באמירת תהלים.

הדבר היה לפלא בעיני מבקרים שלא הכירו את המנהג משנים קודמות. 'והלא - כבוד הרב יכול לעסוק בסוגיות חמורות בגמרא בעיון ובעמקות. מדוע הרב עוסק כל היום כולו אך ורק באמירת תהלים?' שאלו - הגאון מחרקוב זצ"ל.

השיבו הרב מברסק: 'ראה נא. בראש השנה, העולם כולו מתאפס, כל יצורי אנוש חוזרים לרגעי הבראשית, בהם אין להם לא עושר ולא נכסים, אפס ידיעות ואפס אמצעים. באותם רגעים כל אחד מחפש להתחיל לרכוש לעצמו ידע חדש, להתחיל לקנות נכסים - חדשים, ולפיכך גם אני בצעירותי הייתי עוסק בתורה במשך ימי ראש השנה, כדי לקנות נכסים תורניים חדשים בשנה החדשה.

אחר כך גיליתי, הוסיף הרב מברסק שלמעשה, תוך כדי העיסוק בתורה מתבזבזים רגעים קטנים, זעיר פה וזעיר שם. פעמים אני צריך לדפדף, או לקום מהכסא להביא ספר. לפעמים שואלים אותי שאלות, ואז אני ממתין לרגע. אך ביום ראש השנה אין רגע לבזבז, אי אפשר לוותר על אף שניה, וזה אפשרי רק באמירה רציפה של תהלים, בלי לאבד אף רגע!

להפתעתי, אמר לי החזון איש:

"איני מבין מה אתה שח! הלא

אמרת קדיש!" חשבתי לרגע שמרן

לא הבין אותי, וחזרתי ואמרתי לו:

"לא כן, לא אמרתי קדיש!" חזר

והשיב לי מרן: "טועה אתה, אכן

אמרת קדיש!!!"

"ויאתיו כל לעבדך"

בראשית שנת תשי"ג - מספר הר"ר שלמה לורין זצ"ל בספרו 'במחיצתם' - נסעתי לאנגליה, כדי לשהות בימי ראש השנה ויום הכיפורים בעיר בורנמות' - עיר נופש ידועה, שבתקופה זו התרכזו בה עשירים רבים. מטרת הנסיעה היתה גיוס כספים עבור כפר הנוער 'חזון יחזקאל'.

בהתקדש החג, לפני תפילת ערבית, דרשתי בפני הקהל בבית המלון שם, והצלחה האירה לי פנים. כך עשיתי בבתי מלון נוספים שהיו במקום. אולם, כאשר הגיעה שעת התפילה, וראיתי את טיב

המחיצה המפרידה בין גברים לנשים, שספק אם היה ניתן לכנותה שם 'מחיצה', ואולי היתה כשרה בדיעבד, העדפתי להתפלל לבדי בחדרי.

יום הזיכרון ('יאהרצייט') של אבי זצ"ל חל בראש השנה, וכמוכן התכוונתי לומר קדיש כבכל שנה, אולם מאחר שבאותו ערב לא התפללתי בציבור, שכחתי לומר את הקדיש, ונשכח ממני עניין היאהרצייט של אבי בכלל. עובדה זו גרמה לכך, שגם למחרת, כאשר התפללתי בציבור במקום כשר, נשכח ממני שעלי לומר קדיש. כך עבר עלי ראש השנה, בלי שאגיד קדיש אחרי אבי.

כאשר נזכרתי בכך, היה מאוחר מידי. לא ניתן לתאר במילים את גודל הצער ואת שברון הלב שאחזני. נפשי היתה עגומה עלי עד כדי כך, שגמלה החלטה בלבי, שמאחר שעבודתי הציבורית הביאה אותי למצב שאשכח לומר קדיש על אבי, עלי להסיק את המסקנה ולפרוש ממנה לאלתר. היתה זו החלטה ברורה וסופית.

חזרתי לארץ ישראל, ומיד פניתי למרן החזון איש, על מנת להודיע לו על החלטתי הנחושה והסופית, לחזור ללימודי כמאז ומקדם, מאחר שנשכחתי בדבר חמור כל כך, והזנחתי את יום הזיכרון של אבי בעקבות התמסרותי לעבודת הציבור.

להפתעתי, אמר לי החזון איש: "איני מבין מה אתה שח! הלא אמרת קדיש!"

חשבתי לרגע שמרן לא הבין אותי, וחזרתי ואמרתי לו: "לא כן, לא אמרת קדיש!"

חזר והשיב לי מרן: "טועה אתה, אכן אמרת קדיש!!!"

"וכי מה עניינו של קדיש ביום היאהרצייט? - הוסיף מרן - כאשר הבן מקדש את שמו של הקב"ה ברבים, עושה הוא נחת רוח לנשמת הוריו. וכי יכולה להיות נחת רוח גדולה מזו, שויתרת על נוחיותך הפרטית, נסעת למרחקים, התפללת בראש השנה ביחידות ללא מנין - הכל כדי לשאת בעול הציבור? אין לך קדיש גדול מזה!!!".

אין צורך לומר, שמילים אלה שיצאו מפי מרן, השפיעו עלי וחזרתי בי מכוונתי לפרוש מעבודת הציבור, ואכן בזכות מרן זכיתי להמשיך ולשמש בעבודה זו במשך שלוש שנים נוספות.

האם אדם מצווה להיכנס לסכנה כדי להציל את זולתו? האם מותר לחלל שבת לצורך הארכת חיי חולה בדקות אחדות? והאם מותר לרופא לחלל את השבת כדי לטפל בחולה גוי?

כל אדם מישראל מחויב להציל את זולתו מסכנה, שנאמר: "לא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ". וחובה זו היא בכל מצבי הסכנה: מחלה, פציעה, טביעה, נשיכת בעל חיים מסוכן ועוד. וכאשר פעולת ההצלה כרוכה בסיכון לאדם הבא להציל, וכגון בכניסה לים סוער או בהצלה מבעל חיים מסוכן - אם הסיכון לחיי המציל אינו משמעותי, חובתו להיכנס לסכנה זו ולהציל את זולתו, אך אם הסיכון לחיי המציל הוא משמעותי [דהיינו שהספק לגבי הסכנה הנשקפת לו הוא לפחות ספק שקול - **שבט הלוי**], אזי אף אם הסכנה לחיי זולתו היא וודאית, חייו קודמים לחיי זולתו ואינו מחויב להכנס לספק סכנה כדי להצילו. ועם זאת, יש

לבדוק כל מצב לאשורו ולשקול היטב את רמת הסיכון למציל, ולא לחשוש ולדקדק בדבר יתר על המידה.

ופיקוח נפש דוחה את השבת ואת כל איסורי התורה [למעט שלושת האיסורים החמורים: עבודה זרה, גילוי עריות ורציחה], שנאמר: "וְשִׁמְרָתָם אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֱתָם הָאֱדָם וְחֵי בָהֶם", ודרשו חכמינו ז"ל: "וחי בהם - ולא שימות בהם". ולכן, בכל מקרה שקיים חשש לסכנת מוות לאדם או להתגברות הסכנה, נדחית מצוות השבת ומותר לעשות אף מלאכה דאורייתא כדי להצילו. ויש מחכמינו ז"ל שאמרו שסברא היא: "חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה", ו'שבתות הרבה' לאו דווקא אלא שיזכה לקיים מצוות. אולם, עיקר ההיתר של חילול שבת או עשיית איסורים אחרים לצורך פיקוח נפש הוא על פי הנלמד מהכתוב "וחי בהם", ולכן יש לחלל את השבת ולעבור על איסורים אחרים גם לצורך הצלת אדם חסר דעת, למרות שלעולם לא ישמור שבת ולא יקיים מצוות.

ואת ההיתר האמור: "וחי בָהֶם - ולא שימות בהם", פירשו רבותינו: אפילו חיי שעה, דהיינו שמותר לחלל את השבת ולעבור על איסורים אחרים אף לצורך הארכת חייו של אדם גוסס או פצוע באורח אנוש שברור כי בדרך הטבע אין להם כל סיכוי לחיות יותר מדקות אחדות. ואף אדם שנתון במצב של מוות מוחי - הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל, שחובה לחלל את השבת כדי להאריך את חייו [וראה במקורות]. והגר"נ קרליץ זצ"ל הורה, שמותר לחלל את השבת אף כדי להאריך את חייו של אדם שפסק מלנשום, כל עוד ניתן לבצע בו החייאה ולהאריך את חייו ולו בזמן מועט, וכן דעת הגר"ש **אויערבך זצ"ל**, שמותר לבצע בו את כל הפעולות שניתן לבצע בזמנו כדי להאריך את חייו, כגון נסיונות החייאה, חיבור למכשירים שונים, העברה ברכב לבית החולים וכדומה.

והיתר חילול שבת לצורך הצלת נפש מישראל, הוא אף במלאכות דאורייתא, בין לצורך הצלת גדול ובין לצורך הצלת קטן, ואף כדי להציל אדם שספק אם הוא גוי או ישראל. וגם במקרה שלא ידוע אם אכן הישראל במצב של ספק סכנה, אך יש סיבה להניח שהוא במצב זה, חובה לחלל את השבת עד שיוודע בבירור שאינו בסכנה. וישראל שאינו שומר מצוות - אם הוא תינוק שנשבה, דהיינו שגדל מילדותו בסביבה המנותקת משמירת המצוות, דינו ככל ישראל, וחובה לחלל את השבת להצלתו. והורו הגר"ש ואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, שאף באופן שספק אם הוא תינוק שנשבה, חובה לחלל את השבת להצלתו. אך מי שידוע כי 'שנה ופירש', דהיינו שגדל בסביבת שומרי מצוות ועובר

על המצוות 'להכעיס', אסור להצילו אף בימות החול, וכל שכן שאסור לחלל את השבת לשם כך.

ופיקוח נפש של גוי, אינו דוחה את השבת ולא איסורים אחרים, אך במקרה שההימנעות מהצלת הגוי עלולה להתפרסם ולגרום לשנאה עד כדי סכנת נפשות לישראל, הורה הגרש"ז **אויערבך זצ"ל** על פי דברי החתם סופר, שמותר לעבור אף על איסור דאורייתא כדי להצילו. ואם ההימנעות מהצלת הגוי עלולה לגרום לשנאה בלבד, ללא סכנה לישראל - אסור לעבור על איסור דאורייתא כדי להצילו, ויתכן שאסור לעבור אף על איסור דרבנן לשם כך. ורופא העובד בבית חולים שבו מטופלים גם גויים - דעת האגרות משה, שאם יש בצוות בית החולים רופאים גויים, עליו להשתדל שתורנותו לא תהיה בשבתות, או להחליף את תורנותו שבשבתות עם רופא גוי, כדי שלא יאלץ לחלל את השבת לצורך טיפול בגויים; ואם קראו לו בשבת לטפל בגוי ואינו יכול להשתמט בתואנה כלשהי, רשאי לעבור גם על מלאכות דאורייתא לצורך הטיפול בו, כיון שהימנעותו עלולה להביא לידי סכנת נפשות, ולדעת המנחת יצחק, רשאי לעבור רק על מלאכות דרבנן.

[שו"ע שכט, ב-ד, משנ"ב ו, ט ריט, וביה"ל ד"ה אלא; בו"מ דרשו, 14-11 (וראה עוד שם), 16 ו' 22 ו'של, 11]

האם אשה הקרובה ללידה צריכה להתאכסן בשבת בסמוך לבית החולים? האם בכל מצב מותר לבעלה של היולדת להצטרף אליה לנסיעה בשבת?

אשה הנוטה ללדת, מוגדרת - משלֵב מסוים של תחילת הלידה - כחולה 'שיש בו סכנה', ומותר לחלל את השבת עבורה אף במלאכה דאורייתא, אלא שלכתחילה יש לעשות את המלאכות בשינוי, כשהשינוי אינו גורם לעיכוב, או כשהצורך במלאכה אינו דחוף כך שהעיכוב אינו משמעותי. והורונו חכמינו ז"ל שאם הלידה מתרחשת בלילה והמקום חשוך, יש להדליק בו אור, משום שאם לא כן אין דעתה של היולדת מיושבת, כיון שהיא פוחדת שמא מחמת החושך לא יוכלו לעשות את הנדרש עבורה כראוי, ופחד זה עלול להביאה למצב של סכנה. ומותר לבעלה של היולדת או אמה וכדומה להתלוות אליה לנסיעה בשבת לבית החולים, ולדעת החזון איש, אף רצוי מאוד לעשות כן, מפני שיש בכך ישוב הדעת ליולדת, והוסיף הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שהואיל ויש בכך ישוב הדעת ליולדת, מותר אף לעבור על איסורים דאורייתא לצורך נסיעת המלווה לבית החולים. ואם היולדת אומרת שאינה זקוקה לליווי - נחלקו הפוסקים אם מותר ללוותה. ובנוגע ל'תומכת לידה' המסייעת ליולדת בעת הלידה, יש שכתבו שבכל מקרה יש לדון לגופו, ולכן יש לשאול שאלת חכם עבור כל יולדת הרוצה בכך.

ויש מהראשונים שכתב, שמעוברת בחודש התשיעי תכין בכל ערב שבת את מה שניתן להכין עבור הלידה, כדי למעט ככל האפשר בחילול השבת. ולדעת החזון איש, אם הדבר אינו כרוך במאמץ רב יש להתאכסן בשבתות של החודש התשיעי בסמוך לבית החולים. ויולדת המעדיפה בית חולים מסוים הרחוק יותר מבתי חולים אחרים מחמת הכשרות המהודרת שבו, הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שעליה להתאכסן בסמוך אליו, כיון שסיבה זו אינה מצדיקה את הארכת הדרך בשבת. אולם, יולדת החפצה בבית חולים מסוים מחמת שסומכת יותר על הרופאים או המיילדות שבו - כתבו בארחות שבת, שמותר לה להאריך את הדרך בשבת על מנת לנסוע אליו.

[שו"ע של, א ו'ג, משנ"ב א, ו'ג-ה (וראה שם, ט); וראה ביה"ל ד"ה ומדליקין; בו"מ דרשו, 1, 4 ו'7; ארחות שבת, כ, פח]

לחיות כמו יהודי

קביעות בלימוד יומיומי ב'משנה ברורה' במסגרת 'הדף היומי בהלכה' - ללמוד לחיות כיהודי
אלפי שיעורים מתקיימים מדי יום בפריסה ארצית, לפרטים והצטרפות גש לעמדות 'נדרים פלוס'

"מחכה לנו וגם לכם שנה מיוחדת במינה, שפע של מתנות שמים, ברכה, הצלחה, בריאות, נחת, פרנסה, שידוכים טובים, ילדים טובים... תשאלו אותי איך אני יודע? ובכן..."

הרב יחיאל יהושע גולדברג, אחראי משמרת במוקד הטלפוני של 'דרשו', מסביר מהיכן הוא שואב את הביטחון המלא

"אני יושב כאן, יחד עם כל המשיבים הנפלאים האחרים לטלפונים של 'דרשו', ואני מודה על האמת, לא פעם אני מוריד דמעה של התרגשות. מי כעמך ישראל, כמה תורה, כמה שינון וחזרה. אין דבר יותר מרגש מזה!"

יש הרגשה שזה קשור לאווירה של 'אלול' והתחזקות כללית בעם ישראל?

"בוודאי. תמיד בחודש אלול יש התעוררות גדולה, גם בגלל עצם העניין של 'אלול' והעובדה שיהודים מקבלים על עצמם קבלות טובות, וגם בגלל היארצייט של מרנא 'החפץ חיים' שהוא 'הרבי' של 'דרשו', הרי 'דרשו' חרט על דגלו את העיסוק בתורת החפץ חיים, הן במשנה ברורה והן בשאר ספריו של החפץ חיים שאף מודפסים כולם על ידי 'דרשו' למכירה ללומדי 'הדף היומי' בהלכה". "אבל בכל זאת, השנה התחושה היא שמדובר ברמה אחרת לגמרי, הרבה יותר נרשמים, הרבה יותר לומדים, ובעז"ה אנחנו מצפים ומייחלים וכמובן מעריכים שמספר הנבחנים יהיה בהתאם. ממה שאני שומע, המבחנים כבר הודפסו בכמויות גדולות במיוחד, ובעז"ה אנחנו מקווים שזה לא יספיק..."

"לכן אני אומר, הרי ידוע שכשרבים עושים מצווה, כל אחד ואחד מקבל שכר כנגד כולם. אם מדובר כאן ביותר מ-100 אלף לומדים ונבחנים, כל אחד שחבר בארגון הזה ולוקח חלק בלימודים השונים של 'דרשו', מקבל שכר כנגד כולם. תגידו לי אתם, יהודי שלומד 100 אלף דפי גמרא כל יום, ו-100 אלף דפי משנה ברורה, יש סיכוי שגזר הדין שלו יהיה שונה משפע טובה וברכה והצלחה בכל העניינים? לי אין שום ספק בזה, ובעזרת ה' נזכה כולנו לכתובה וחתומה טובה, שנה טובה ומתוקה".

כשביקשנו מהרב יחיאל יהושע גולדברג, להתראיין למדור המיוחד 'דרשו איד', המוקדש לנעשה מאחורי הקלעים ב'דרשו', הוא נענה בשמחה: "זה הולך להתפרסם בגיליון של ערב ראש השנה", הוא מוודא, "ובכן, אני רוצה שתכתוב לקוראים שבעזרת ה' אני יכול לומר בוודאות, שמחכה לנו וגם לכם שנה מיוחדת במינה!".

מה זאת אומרת שנה מיוחדת במינה, אנחנו מבררים.

"זאת שנה שבה אנחנו כולנו נזכה בעזרת ה' לשפע של מתנות שמים, ברכה, הצלחה, בריאות, נחת, פרנסה, שידוכים טובים ילדים טובים, כל הישועות, כל הדברים הטובים, ובעזרת ה' ניצל מכל הדברים הלא טובים, אנחנו וכל בית ישראל, ובמיוחד כל נבחני ולומדי התוכניות של 'דרשו'. תשאלו אותי איך אני יודע?"

איך באמת אתה יודע, ר' חיליש?

"קודם כל כי המשנה ברורה כותב במפורש בסימן תקפ"ד שאנחנו בטוחים שנצא זכאים בדין, ומובא בספרים הקדושים שזה חלק מההמתקה, ועל ידי זה שבטוחים שנזכה לדין טוב ורחמים גדולים, זה עצמו ממשיך את הטובה והברכה בדין של ראש השנה.

"אבל יש לי סיבה נוספת לחשוב כך ולהיות בטוח בזה! כאחראי משמרת במוקד הטלפוני של 'דרשו', אני יכול להעיד בעדות נאמנה, שב"ה יש ריבוי עצום של לומדי תורה בתקופה האחרונה. אני פה כבר לא מעט שנים, ואני לא זוכר כזאת תקופה, כל שבוע שבועיים נפתחת תוכנית חדשה למסלולי המלגות, מתחילים 'קדשים' בדף הימי, התחילו 'פסחים' בעמוד היומי, יש מבחן כניסה ב'דף היומי' בהלכה ורבות לומדים חדשים מצטרפים, קנין ירושלמי, קנין חכמה, בכל התוכנית, דף הכולל, חבורת ש"ס זה פשוט לא יאומן מה שהולך פה!"

**רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
חדש! ניתן להירשם בכל עמדות נדרים פלוס, טופס 'דרשו'**